

Toimitusjohtajalta	4
Avaintiedot 1999	6
Liiketoimintakatsaukset	
Myyntiliiketoiminta	8
Verkkotoiminta	14
Kaukolämpö	20
Ympäristö	22
Henkilöstö ja toiminnan kehittäminen	24
Tilinpäätös	
Hallituksen toimintakertomus	28
Tuloslaskelma	36
Tase	38
Rahoituslaskelma	40
Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	42
Tilinpäätöksen liitetiedot	44
Liiketoimintojen eriyttämisen liitetiedot	53
Liiketoimintojen eriyttämisen lisätiedot	54
Tilintarkastuskertomus	56
Myötävirtaan	57

Taloudelliset julkaisut vuodelta 2000

Osavuositarkastus tammi-huhtikuu, viikolla 21/2000

Osavuositarkastus tammi-elokuu, viikolla 38/2000

Tilinpäätöstiedote, viikolla 8/2001

Vuosikertomus, viikolla 13/2001

Julkaisuja voi tilata osoitteesta

Kainuun Sähkö Oyj, Viestintä, PL 5, 87101 Kajaani

tai info@kainuunsahko.fi

*Ruislinnun laulu korvissani,
tähtäpäiden päällä täysi kuu;
kesäyön on onni omanani,
kaskisavuun laaksot verhoutuu.
En ma iloitse, en sure, huokaa;
mutta metsän tummuus mulle tuokaa,
puunto pilven, johon päivä hukkuu,
siinto vaaran tuulisen, mi nukkuu,
tuoksut vanamon ja varjot veen;
niistä sydämeni laulun teen.*

Nocturne, 1903-06

Toimitusjohtajalta

Vuosi 1999 oli Kainuun Sähkö –konsernissa voimakasta panostamisen aikaa. Loimme liiketoimintojemme kehittämiseksi tukevan perustan rakentamalla koko konserniin toimintajärjestelmän, joka kattaa samanaikaisesti sekä laatu-, ympäristö- että työterveys- ja turvallisuusasiat. Organisoimme toimintamme uudelleen ja lisäsimme resurssijamme rekrytoimalla uutta henkilöstöä ja tiivistämällä yhteistyötä kumppaneidemme kanssa. Toimenpiteiden ansiosta valmiutemme menestyä nopeasti muuttuvilla energiamarkkinoilla ovat nyt oleellisesti paremmat.

Konsernin tulos heikkeni selvästi edellisestä vuodesta säilyen kuitenkin kohtuullisella tasolla - voitto ennen veroja oli vajaat 7 % liikevaihdosta. Ankarat kilpailuolosuhteet sähkömarkkinoilla pienensivät sähkömyynnin katteita entisestään ja sähkömarkkinahinta painui selvästi alle omien tuotantoresurssiemme kustannustason. Nord Pool-sähköpörssin hintataso pysytteli edelleen alhaalla Norjan ja Ruotsin hyvän vesitilanteen vuoksi, mutta Kainuussa vesivuosi oli huomattavasti keskimääräistä heikompi. Myös lämmitysenergian tarve pieneni, koska vuosi oli selvästi edellisestä lämpimämpi. Lisäksi käytössämme oleva voimantuotantokoneisto kärsi vuoden aikana

poikkeuksellisista vaurioista ja vuoden lopussa jakeluverkkoamme koettelivat erittäin vaikeat lumikuormat, jotka aiheuttivat paitsi runsaasti sähkökatkoksia myös valtavasti työtä ja kustannuksia yhtiölle.

Maaliskuussa 1999 otimme käyttöön uuden liiketoimintapohjaisen organisaation. Muuttuneen toimintaympäristön seurauksena konsernin toiminnassa on erotettavissa toisistaan selvästi poikkeavat liiketoiminnot:

Sähkön myynti: ankara kilpailutilanne, pieni pääomantarve, suuret riskit, palvelu- ja asiantuntijaorganisaatio

Tuotantoresurssit: kilpailutilanne, runsaasti pääomia, suuret riskit, asiantuntija- ja tuotantoorganisaatio
Kaukolämpö: monopolistinen, runsaasti pääomia, pienet riskit, yhdistetty palvelu-, asiantuntija- ja tuotantoorganisaatio

Sähkön siirto: monopoli, runsaasti pääomia, pienet riskit, asiantuntija- ja palveluorganisaatio

Verkkojen rakentaminen ja kunnossapito: kilpailu lisääntymässä, vähän pääomia, riskit varsin pienet, työvoimavaltainen tuotantoorganisaatio

*Liioin, Maa, sinua lemmin,
kumpujasi, kutrejas,
vaan on pakko nyt paeta,
meidän mennä toisistamme.
Illan viimeisen ilotan
varjoja vaellus-elon,
kerran viimeisen valotan
laaksoja inehmonlasten,
heitän heille hellettäni,
paistan päivänpaahdettani
talven vastaisen varalle,
valkeaksi yön ikuisen.*

Auringon hyvästijättö, 1916

Lisäksi uuteen toimintaympäristöön kuuluu sähköpörssi-kaupankäyntiin liittyvä hintasuojaus- ja trading-toiminta, joka sisältää erittäin runsaasti uusia riskejä ja edellyttää täysin uudentyypistä asiantuntijaorganisaatiota.

Olemme vastanneet energiatoimialan muutokseen siten, että voimme kehittää eri liiketoiminta-alueita kunkin omista erityispiirteistä lähtien. Sähkön myynnissä kehitämme jatkuvasti uusia kumppanuuteen perustuvia yhteistyömalleja, joista esimerkkinä on heinäkuussa 1999 solmittu yhteistyösopimus Osuuskauppa Maakunnan kanssa. Hintasuojaus- ja trading-toiminnassa olemme tiivistäneet yhteistyötä ruotsalaiseen Graninge-konserniin kuuluvan Europower Trading AB:n kanssa ja vuoden lopulla käynnistimme Kajaanin Puhelinosuuskunnan kanssa selvitystyön, jonka tavoitteena on perustaa konsernin tytäryhtiöksi sähkö- ja televerkkojen rakennus- ja kunnossapito-yhtiö vuoden 2000 aikana.

Uuden vuosituhannen alku merkitsee energiatoimialalla koko Euroopassa suuria muutoksia, voimakasta keskittymistä ja omistuksen kansainvälistymistä. Menestyminen edellyttää innovatiivista, perinteiset

toimintatavat kyseenalaistavaa ajattelua, herkkyyttä aistia heikkojakin signaaleja niin asiakkaiden kuin muiden sidosryhmien keskuudessa sekä tietoyhteiskunnan suomien mahdollisuuksien taitavaa hyödyntämistä. Me kainuun-sähköläiset olemme ottaneet haasteen vastaan ja tulemme kehittämään liiketoimintojamme siten, että asemamme eturivin suomalaisena energiayrityksenä vahvistuu.

Parhaat kiitokseni yhteistyökumppaneillemme ja erityisesti konsernin henkilöstölle, joka on venynyt ääri rajoilleen toimialan muutosten, vuosituhannen vaihteen ja luonnonvoimien myllerryksessä.

Kajaanissa 24. helmikuuta 2000

Timo Pylvänen

Avaintiedot 1999

Kainuun Sähkö –konserniin kuuluvat emoyhtiö Kainuun Sähkö Oyj sekä tytäryhtiöt Kajaanin Lämpö Oy ja Ekosähkö Oy. Konsernin liiketoiminta-alueet ovat sähkön myynti, tuotantoresurssit, sähkön siirto, verkosten rakentaminen ja kunnossapito sekä kaukolämpö, jota harjoittaa tytäryhtiö Kajaanin Lämpö Oy. Ekosähkö Oy toimii Ekosähkö-tuotteen markkinointiyhtiönä, varsinaista liiketoimintaa yhtiö ei ole harjoittanut.

- Kainuun Sähkö Oyj:n hallitus esittää 30.3.2000 pidettävälle yhtiökokoukselle, että yhtiö jakaa **osinkoa** edellisen vuoden tavoin 13,00 mk/osake, yhteensä 10,4 miljoonaa markkaa.
- **Konsernin** liikevaihto oli 280 miljoonaa markkaa, liikevoitto 17 miljoonaa markkaa ja voitto ennen veroja 19 miljoonaa markkaa. Sijoitetun pääoman tuotto oli 4,8 %.
- Liikevaihto laski 6 %, liikevoitto 38 % ja voitto ennen veroja 37 %. **Tulosta** arvioitaessa on otettava huomioon, että poistoaikojen muutos paransi tulosta runsaat 7 miljoonaa markkaa. Tuloksen heikkenemisen merkittävimpiä syitä olivat sähkön alhainen markkinahinta, kovan kilpailun aiheuttama katteiden pieneminen, Kainuun Voima Oy:n tuotantolaitteistojen vikaantumiset sekä Kainuun huono vesitilanne.
- Pohjoismaisen **sähköpörssin** hintataso pysyi edelleen erittäin alhaalla ja jopa laski hieman edellisestä vuodesta. Tästä syystä pörssisähkön ja Kainuun Sähkön käytössä olevien tuotantoresurssien keskihinnan välinen ero kasvoi entisestään, vaikka sähkön hankinnan kustannukset alenivat selvästi vuodesta 1998.
- **Kilpailutilanne** sähkömarkkinoilla säilyi koko vuoden kovana, vaikka sähkönmyyjien kampanjointi kotitaloussektorilla laantui vuoden mittaan. Suurilta asiakasmenetyksiltä vältyttiin, mutta myynnin keskihinta laski selvästi. Sopimusasiakkaiden määrä kasvoi merkittävästi ja vastaavasti myynti julkisilla hinnoilla ns. toimitusvelvollisuusasiakkaille väheni.
- Suomen Yrittäjien kanssa solmittiin **puitesopimus** jäsenetusähköstä ja paikallisen Osuuskauppa Maakunnan kanssa sopimus bonusyhteistyöstä. Vuoden 1999 päättyessä runsaat 10 000 Maakunnan jäsentä oli ottanut sähkön ostoon liittyvän bonusedun käyttöönsä.
- Sähkön **toimituksen** kannalta vuosi 1999 oli poikkeuksellisen vaikea. Myrskyt, ukkoset ja tykkylumi aiheuttivat yhtiölle noin 1,5 miljoonan markan lisäkustannukset.
- Uusi sähköverkon **käytönvalvontajärjestelmä** saatiin käyttöön loppuvuodesta 1999. Resursseja sitoivat myös vuosituhannen vaihtumiseen liittyneet tietojärjestelmätyöt sekä uuden asiakastietojärjestelmän käyttöönotto.
- Maaliskuun alussa 1999 otettiin käyttöön uusi liiketoimintapohjainen **organisaatio**. Marraskuussa 1999 käynnistettiin sähkö- ja televerkkojen rakennus- ja kunnossapitoyhtiön perustamiseen tähtäävä selvitystyö yhteistyössä Kajaanin Puhelinosuusunnan kanssa. Yrityksen toiminta on tarkoitus aloittaa vuoden 2000 aikana.
- **Henkilöstöresurseja** vahvistettiin palkkaamalla uutta henkilökuntaa ja käynnistämällä johtoasentajien oppisopimuskoulutus, johon valittiin 14 nuorta ammattikoulun suorittanutta henkilöä.
- Mittavan laatu-, ympäristö- sekä työterveys- ja turvallisuusasiat sisältävän **toimintajärjestelmän** laatiminen eteni loppusuoralle. SFS Sertifiointi Oy auditoi järjestelmän helmikuussa 2000 ja tavoitteena on saada järjestelmä sertifioituksi vuoden 2000 kesään mennessä.

AVAINLUVUT	Liikevaihto (milj. mk)			Liikevoitto (milj. mk)			Henkilöstö		
	1999	1998	muutos-%	1999	1998	muutos-%	1999	1998	muutos-%
Myyntiliiketoiminta	131,6	154,8	-15,0	-7,7	2,5	-408,7	18	15	20,0
Verkkotoiminta	101,8	95,2	6,9	20,6	18,1	13,4	139	132	5,3
Kaukolämpö	46,0	44,8	2,6	2,8	6,1	-54,8	22	23	-4,3
Muu liiketoiminta	6,8	9,5	-27,8	1,5	0,9	68,9	10	14	-28,6
Liiketoimintojen välinen	-6,7	-7,1	-5,2	-0,1	-0,1				
Yhteensä	279,5	297,2	-6,0	17,0	27,5	-38,3	189	184	2,7

Myynti (GWh)	1999	1998	muutos-%	Asiakkaat (kpl)	1999	1998	muutos
Sähköenergia	1 025	950	7,8	Sähkön myynti	53 155	51 292	1 863
Sähkön siirto	739	733	0,8	Sähkön siirto	51 432	50 841	591
Kaukolämpö	272	280	-2,9	Kaukolämpö	1 383	1 370	13

Myyntiliiketoiminta

Sähkömarkkinalain eriyttämisperiaatteiden mukaiseen myyntiliiketoimintaan sisältyvät sähkön myynti sekä tuotantoresurssit eli sähkön hankinta omista, vuokratuista ja osakkuusvoimalaitoksista sekä tukkumyyjiltä ja sähköpörssistä. Myyntiliiketoiminnan osuus konsernin liikevaihdosta vuonna 1999 oli 47 % (52).

Myyntiliiketoiminnan liikevaihto oli 131,6 miljoonaa markkaa (154,8) ja liiketappio 7,7 miljoonaa markkaa. Vuonna 1998 liikevoittoa kertyi 2,5 miljoonaa markkaa. Liikevaihdon pienentymiseen ja tappiollisen tuloksen syntyyn vaikuttivat kiristyneestä sähkökilpailusta johtunut alhainen hintataso ja myyntikatteiden pieneneminen sekä syksyllä 1998 julkisissa myyntihinnoissa toteutettujen alennusten täysimääräinen vaikutus vuoden 1999 aikana.

Tuloksen heikkenemisen pääsyy oli kuitenkin se, että yhtiön omien hankintalähteiden keskihinta oli selvästi

sähköpörssin hintatasoa korkeampi, ja samanaikaisesti entistä suurempi osuus sähkön kokonaisymynnistä jouduttiin kiristyneen kilpailutilanteen vuoksi hinnoittelemaan pörssihintalähtöisesti. Vuonna 1999 NordPool-sähköpörssin spot-markkinoilla noteerattavien tuntihintojen keskiarvo oli 8,0 p/kWh (8,2), mikä alitti selvästi Kainuun Sähkön pitkäaikaisiin sitoumuksiin liittyvien tuotantoresurssien keskihinnan.

Sähkön myynti

MARKKINATILANNE

Vuosi 1999 oli ensimmäinen kokonainen toimintavuosi, jolloin kaikki sähkökäyttäjät olivat sähkömarkkinoilla vapaan kilpailun piirissä. Kilpailun seurauksena sähkön myyntihinnat laskivat edelleen kaikissa asiakasryhmissä, mikä heikensi sähkökaupan kannattavuutta koko toimialalla. Hintakilpailua lisäsi pohjoismaisen pörssisähkön alhainen hintataso, joka johtui lähinnä Norjan ja Ruotsin keskimääräistä paremmasta vesivuodesta. Loppuvuodesta 1999 sähköpörssin hintataso tosin nousi tilapäisesti.

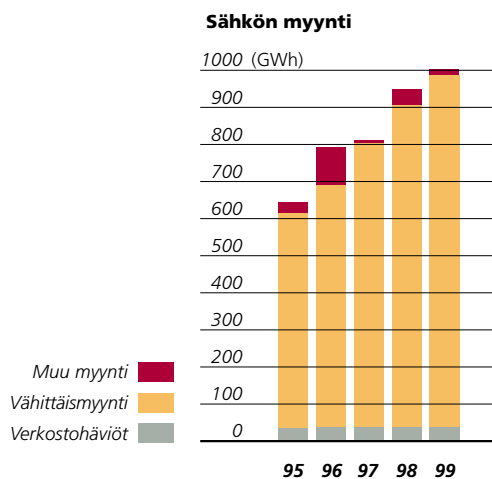
Kotitalousmarkkinoiden avautuessa syksyllä 1998 sähkömyyjät aloittivat aktiivisen kampanjoinnin, joka tasoittui

vuoden 1999 kuluessa. Uusiasiakashankinnan kustannukset osoittautuivat korkeiksi, kun otetaan huomioon pienasiakkaiden vuotuinen sähkökäyttö, sähkösopimuksen kahden vuoden maksimipituus sekä sähkömyynnin pienet katemarginaalit. Uusiasiakashankintaa tehtiinkin Suomessa lähinnä markkinaosuuden kasvattamiseksi.

Myös kotitalousasiakkaiden liikkuvuus sähkömyyjien välillä osoittautui varsin heikoksi. Loppuvuodesta 1999 vajaat kaksi prosenttia maamme kotitalouksista oli vaihtanut sähkömyyjää. Tarvetta vaihtamiseen hinnan takia vähensi osaltaan se, että sähkömyyjät laskivat yleisesti julkisia myyntihintojaan valmistautuessaan kilpailtujen markkinoiden laajenemiseen. Aktiivisimmat

*En enää pelkää. Yö on haihtunut,
ei mua enää hullun houreet vaivaa,
on murhe mulla työkse vaihtunut,
nään kukat, kummut sekä sinitaivaan
kuin ennen kuultavina, kirkkahina;
ja veren aallot hyrskyy valtavina,
ma tunnen voimaa vaikka vuoret siirtää,
taas aatos kantaa, pilvilöitä piirtää,
ja käsi sydämellä maailmalle
ma lausun, voitetulle voittajalle:
se kuitenkin liikkuu!*

“Se kuitenkin liikkuu!”, 1901

asiakkaat ovat nyt toimineet ja markkinat ovat rauhoittumassa tältä osin.

Sähkökilpailu oli ensisijaisesti hintapainotteista eikä markkinoille tuotu oleellisesti aikaisemmasta poikkeavia sähkötuotteita tai -palveluja. Sen sijaan kotitalous-asiakkaille tarjotut erilaiset alennusjärjestelmät yhteistyössä kauppaketjujen kanssa yleistyivät.

Yrityssektorilla hintakehitys oli edelleen laskeva. Suurten yritysasiakkaiden kanssa solmittujen myyntisopimusten hintataso oli yleisesti erittäin alhainen, jopa alle pohjoismaisen sähköpörssin hintatason. Myös marraskuussa 1998 kilpailun piiriin tulleet pienyritykset pääsivät nopeasti hyödyntämään alhaisen markkinahinnan. Sähkön ostonsa kilpailuttaneiden pienyritysten sähkön hinta laski vuoden 1999 aikana lähes suuryritysten tasolle. Asiakaskohtaiset kustannukset huomioon ottaen tämä on alentanut merkittävästi sähkön myynnin kannattavuutta pienyrityssegmentissä.

Yrityssektorilla sähkön oston kilpailuttamisesta on tullut nopeasti normaali vuosittainen toimenpide. Toimialalla tehtyjen arvioiden mukaan suurista ja keskisuurista asiakkaista noin 80-90 % on kilpailuttanut sähkön ostonsa, joskin valtaosa on päätyntä tekemään uuden edullisemman sopimuksen paikallisen myyjän kanssa. Ensimmäisessä vaiheessa kilpailun piiriin tulleista suuriasiakkaista noin 35 % on vaihtanut sähkön myyjää, keskisuurista vuoden 1997 alussa kilpailun piiriin tulleista yrityksistä 20 % ja syksyllä 1998 kilpailun piiriin tulleista pienyrityksistä vajaat 2 %.

MYNNIN KEHITYS

Sähkön myynti ylitti ensimmäisen kerran yhden terawattitunnin rajan ja oli 1 025 GWh. Edellisestä vuodesta myynti kasvoi 7,9 % (18). Myynti sähköpörssiin oli 21 GWh. Markkinaosuus omalla jakeluverkkoalueella pieneni 5 prosenttiyksikköä ja oli vuoden päättyessä 89 %.

Kotitalousmarkkinoilla keskityttiin ensisijaisesti vastaamaan kilpailuun oman jakeluverkkoalueen asiakkaista. Kotitalousasiakkaiden kanssa tehtiin runsaasti kiinteähintaisia määräaikaista sopimuksia, mikä alensi julkisilla myyntihinnoilla ns. toimitusvelvollisuusasiakkailla myydyin sähkön volyymia 33 %.

Heinäkuussa 1999 Kainuun Sähkö teki paikallisen Osuuskauppa Maakunnan kanssa yhteistyösopimuksen, jonka mukaan kilpailtu sähkön myynnin osuus sähkölaskusta kerryttää Maakunnan jäsenten kuukausittaisia bonusostoja. Vuoden päättyessä bonusedun oli ottanut käyttöönsä runsaat 10 000 Maakunnan jäsentä.

Yritysiakassektorilla kilpailu kiristyi entisestään ja ulottui aikaisempaa pienempiin yritysiakkaisiin. Kainuun Sähkö oli yksi kolmesta sähkönmyyjästä, joka teki Suomen Yrittäjien kanssa puitesopimuksen jäsenetusähköstä.

Vuoden 1999 lopussa Kainuun Sähkö myi sähköä oman jakeluverkon lisäksi 79 (67) verkkoyhtiön alueella. Vastaavasti yhtiön jakeluverkkoalueella toimi 29 (26) sähkönmyyjää. Vuoden päättyessä sähköä myytiin yhteensä 53 155 toimituspisteeseen, joista runsaat 2 800 sijaitti jakeluverkkoalueen ulkopuolella. Toimituspisteiden määrä kasvoi 1 863 kohteella (763).

EKOSÄHKÖ

Kilpailu vihreän sähkön markkinoilla lisääntyi uusien myyjien ja lisääntyneen mainonnan myötä. Yhtiön Ekosähkötuote säilytti kuitenkin edelleen vahvan asemansa tässä markkinasegmentissä. Vuoden 1999 päättyessä Kainuun Sähköllä oli 1 231 Ekosähkö-asiakasta. Edellisestä vuodesta asiakasmäärä kasvoi noin kolmanneksella.

Asiakasmäärän kasvunopeudesta voidaan päätellä, että vihreän sähkön markkinat ovat vasta kehittymässä ja koskettavat toistaiseksi varsin pientä, mutta keskimääräistä selvästi nopeammin kasvavaa asiakassegmenttiä. Toisaalta esimerkiksi kuluttajaviranomaisten kannanotot eivät ole tukeneet vihreän sähkön markkinoiden kehittymistä. Päinvastoin tiedottaminen on koskenut lähes pelkästään mahdollisuutta kilpailuttaa myyjä sähkön hinnan perusteella.

Joulukuussa 1999 Suomen luonnonsuojeluliitto r.y. myönsi Ekosähkölle tiukennettujen normien mukaisen jatkoluvan "Norppa suosittelee ekoenergiaa" -merkin käyttöön vuoden 2003 loppuun saakka. Kainuun Sähkön käytössä olevat Kemijoen vesivoimaosuudet eivät enää sisälly luvan piiriin, koska yhtiöllä ei ole samantasoista vaikuttamismahdollisuutta Kemijoki Oy:n päätöksiin.

säännöstelyhaittojen torjumisessa kuin omien vesivoimalaitostensa kohdalla. Vanhan vesivoiman osalta luvan piiriin jäivät edelleen kolme Kainuun Voiman Kajaanijoessa sijaitsevaa vesivoimalaitosta sekä Kainuun Sähkön Pyhännänkosken voimalaitos.

Vuoden 1999 aikana Kainuun Voiman höyryvoimalaitoksessa siirryttiin käyttämään aikaisempaa suurempi määrä puuta samalla vähentäen turpeen käyttöä. Uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön kokonaismäärä ei kuitenkaan kasvanut johtuen voimalaitoksen turbiinivaurion pidentämästä huoltoseisokista.

Vuonna 1999 vihreän sähkön hankinta oli 335,2 miljoonaa kilowattituntia (260,7) eli 32,7 % (27,4) koko sähkönhankinnasta. Vastaavasti Ekosähkösovimuksen solmineille asiakkaille myytiin Ekosähköä vuoden 1999 aikana 5,8 miljoonaa kilowattituntia (0,8).

Vihreän sähkön hankinta jakaantui vanhaan vesivoimaan, puulla tuotettuun vastapainesähköön ja tuulisähköön seuraavasti:

EKOSÄHKÖTASE

Hankintalähde	MWh
Pyhännänkoski, vanha vesivoima	5 070
Kemijoki, vanha vesivoima	249 893
Kainuun Voima, vanha vesivoima	34 352
Kainuun Voima, puujäte	29 625
Kuhmon Lämpö, puujäte	15 524
Tunturituli, tuulivoima	135
Lumituuli, tuulivoima	612
Vihreän sähkön hankinta yhteensä	335 210
Ekosähkön myynti yhteensä	5 849

Tuotantoresurssit

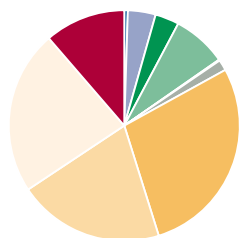
HANKINTALÄHTEET

Kainuun Sähkö hankkii sähköä useista eri lähteistä. Konserni on vuokrannut käyttöönsä Kajaanin kaupungin omistaman 50 %:n osuuden Kainuun Voima Oy:n voimantuotantokapasiteetista, joka sisältää vesivoimaa sekä vastapaine- ja lauhdesähköä. Vesisähköä hankittiin myös Kemijoelta Lapin Sähkövoima Oy:n osakkuuden kautta sekä Graningeverkens AB:n kanssa solmitulla sopimuksella. Jälkimmäinen hankintasopimus päättyi vuoden 1999 lopussa.

Hankintaa täydensivät puuta energialähteenään käyttävän Kuhmon Lämpö Oy:n sähköntuotanto sekä oma vesivoimalaitos Ristijärven Pyhännänkoskella. Tuulisähköä hankittiin Lumituuli Oy:ltä, jonka tuotannon ja kulutuksen tasapainottamisen Kainuun Sähkö hoitaa ostamalla mahdollisen ylituotannon ja myymällä Lumituulen osakkaille Ekosähköä siltä osin, kuin osakkuussähkö ei riitä kattamaan kulutusta. Vuoden 1999 alusta alkaen yhtiön käytössä on lisäksi ollut Tunturituli Oy:n tuulisähköä Lapin Sähkövoima Oy:n osakkuuden kautta.

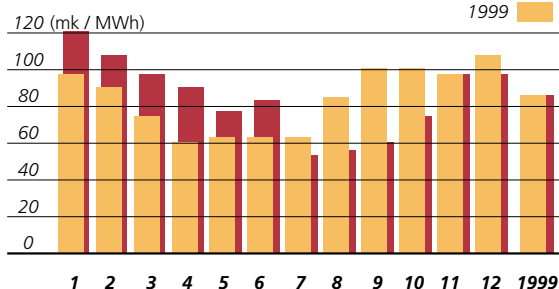
Loppu sähkönhankinnasta katettiin pitkäaikaisin tukkusähkönsopimuksin sekä ostamalla sähköä Nord Pool -sähköpörssistä.

Sähkön hankinta, MWh

Pyhännänkoski	0,5 %
Kemijoki	3,9 %
Kainuun Voima	
• vesivoima	3,4 %
• vastapaine	7,6 %
• lauhde	0,1 %
Kuhmon Lämpö	1,5 %
Fortum	28 %
Graninge	20 %
Sähköpörssi	23 %
Muut	11 %

Nord Poolin spot-hinta Suomessa kuukausittain 1998

HANKINNAN KEHITYMINEN

Vuonna 1999 sähkön hankinta omista, vuokratuista ja osakkuusvoimalaitoksista kattoi 17 % (34) kokonaishankinnasta.

Vuosi 1999 oli vähäsateinen Kemijoen aluetta lukuun ottamatta. Kainuussa vettä oli 30 % normaalia vähemmän, minkä vuoksi vesivoiman tuotanto väheni 22 % vuodesta 1998. Lisäksi vesisähkön tuotantoa pienensi jonkin verran Kainuun Voima Oy:n vesivoimalaitoksella kesäkuussa 1999 sattunut generaattorivaurio.

Vastapainesähkön tuotanto pienentyi edellisvuodesta 28 %. Kainuun Voima Oy:n höyryvoimalaitoksessa oli vajaan kymmenen vuoden välein tehtävä perusteellisempi huolto, jonka yhteydessä höyryturbiinissa havaittiin odottamatonta eroosiokorroosion aiheuttamia vaurioita. Suunnitellun kymmenen viikon huoltoseisokin sijasta korjaustyöt kestivät yli neljä kuukautta, mikä vähensi vastapainesähkön tuotantoa 67 prosenttiin normaalista ja aiheutti noin miljoonan markan lisäkustannukset sähkön hankinnassa.

Oman tuotannon osuutta vuonna 1999 laski myös lauhde-
tuotannon vähyys. Alkuvuodesta lauhdesähköä ei kannattanut tuottaa sähkön alhaisen markkinahinnan vuoksi ja kesän 1999 revisiohuollon yhteydessä korjattavaksi joutunut lauhdeturbiini saadaan käyttöön vasta kesällä 2000.

Hankinta sähköpörssistä kattoi vuonna 1999 vajaan neljänneksen sähkön kokonaishankinnasta. Sähköpörssin spot-hinta oli hieman alle edellisen vuoden, joka sekkin oli jo erittäin alhainen.

Spot-hintatasoon vaikuttaa eniten vesivoiman tuotantomäärä Norjassa ja Ruotsissa, mutta myös voimalaitosten käyntitilanne ja talvilämpötilat kulutuksen painopistealueilla.

Huolimatta Kainuun kuivasta vesivuodesta sekä siitä, että voimantuotannon käytettävyydessä oli kertomusvuonna tavanomaista runsaammin ongelmia, sähkönhankinnan kustannukset laskivat merkittävästi edellisestä vuodesta. Tästä huolimatta sähkön hankinnan keskihinta jäi vielä

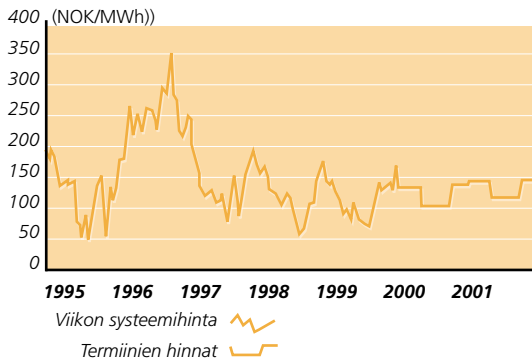
selvästi korkeammaksi kuin vähittäismarkkinoiden myyntihinnat.

Vuoden 1999 alussa kauppaja- ja teollisuusministeriön asettamat selvitysmiehet saivat valmiiksi pitkien tukkusähkö-sopimusten kohtuullistamista koskevan loppuraportin, minkä suositusten mukaisesti alennettiin myös Kainuun Sähkön vielä voimassaolevan ostosopimuksen hintatasoa. Hankinnan kustannuksia pienensi myös Kainuun Voima Oy:n poistoeron purkamisesta johtunut sähkönhinnan lasku.

Hintasuojaus

Kainuun Sähkö käy kauppaa Nord Pool -sähköpörssin johdannaismarkkinoilla hallitakseen kiinteähintaiseen myyntiin ja omaan tuotantoon liittyviä hintariskejä.

Nord Pool -sähköpörssin hinnat

Hintataso Nord Pool -sähköpörssin termiinimarkkinoilla oli koko vuoden alhaisella tasolla, vaikka hintataso vaihtelikin jonkin verran pohjoismaisen vesi- ja tuotantotilanteen mukaan. Vuoden 2000 alusta vesitilanne on edelleen parantunut ja termiinien hinnat ovat laskeneet.

Loppukesällä 1999 Kainuun Sähkössä tehtiin päätös uusista riskienhallintapolitiikka ja työ saatiin päätökseen loppuvuodesta. Riskienhallintapolitiikan uusimiseen ostettiin asiantuntijapalveluita Graningeverkens AB:n tytäryhtiön Europower Trading AB:ltä. Helmikuun alussa 2000 Kainuun Sähkö siirtyi Europower Trading AB:n clearingasiakkaaksi.

Näkymiä vuodelle 2000

Vuonna 2000 sähkökauppaa leimaavat aikaisempaa alhaisemmat sähkön pörssihinnat, jotka heijastuvat suoraan vähittäismyyntihintoihin. Tämä merkitsee Kainuun Sähkön omien hankintalähteiden ja markkinahinnan eron kasvamista edelleen.

Helmikuussa 2000 Kainuun Sähkön hallitus teki päätöksen, jonka mukaan Ekosähkön myynti siirretään kevään 2000 aikana tytäryhtiö Ekosähkö Oy:öön. Päätös tukee tavoitetta eriyttää Ekosähkö vihreänä sähkötuotteena Kainuun Sähkön muusta sähkömyynnistä. Samalla ratkaisu on myönteinen kuluttajaviranomaisten kannalta, koska yhtiöittämisratkaisu selkeyttää tilannetta vihreän sähkön ja siihen liittyvien positiivisten mielikuvien ja toisaalta ns. tavallisen sähkön välillä.

Oman tuulivoimatuotannon rakentamishanke käynnistettiin vuoden 2000 alussa. Tarkoituksena on rakentaa Paltamon Kivesvaaralle tuulivoimatehoa yhteensä noin kolme megawattia. Ensimmäiset tuulivoimalat on suunniteltu otettavan käyttöön kesällä 2001 edellyttäen, että hankkeelle saadaan valtion rahoitustuki.

Verkkotoiminta

Sähkömarkkinalain eriyttämisperiaatteiden mukaiseen verkkotoimintaan sisältyvät sähkön siirto sekä verkkojen rakentaminen ja kunnossapito oman verkon osalta. Verkkotoiminnan tehtävänä on siirtää sähköä Kainuun Sähkö Oyj:n verkkovastuualueella, joka kattaa Kainuun sekä Kestilän ja Pyhännän kunnat Pohjois-Pohjanmaalla. Lisäksi verkkotoiminta vastaa jakeluverkon ylläpidosta ja rakentamisesta sekä tarjoaa sähkönmyyjille siirto- ja verkkopalveluja tasapuolisin ehdoin. Vuonna 1999 verkkotoiminnan osuus konsernin liikevaihdosta oli 36 % (32).

Verkkotoiminnan liikevaihto kasvoi 6,9 % ja oli 101,8 miljoonaa markkaa (95,2). Liikevoitto oli 20,6 miljoonaa markkaa (18,1) ja verkkotoimintaan sijoitetun pääoman tuotto 6,6 % (5,8). Tuloksen paraneminen johtui valtaosin sähköasemien ja jakeluverkon poistoaikojen jatkamisesta.

Sähkön siirto

Verkkovastuualueen jakeluverkkoon liittyneeseen kulutukseen siirrettiin sähköä 670 GWh (+ 0,4 %) ja alueverkkoon liittyneeseen kulutukseen 68 GWh (+ 4,1 %). Verkostohäviöt sisältyvät edellä mainittuihin lukuihin. Tuotantoa siirrettiin jakeluverkossa 28 GWh (- 4,7 %) ja alueverkossa 118 GWh (- 54,2 %). Siirtoasiakkaita (sähkökäyttöpaikkoja) oli vuoden 1999 päättyessä 51 432, mikä on 591 edellisvuotta enemmän.

Vuosi 1999 oli Kainuussa leuto, minkä johdosta jakeluverkossa siirretty sähkömäärä jäi alle valtakunnallisen keskitason. Lämpötilariippuvan energian käyttöä kuvaava lämmitystarveluku oli 6,3 % pienempi kuin vuonna 1998, jolloin oltiin lähellä pitkän ajan keskiarvoa.

Sähkömarkkinalain mukaan jakeluverkon haltijalla on velvollisuus selvittää eri sähkönmyyjien energiamäärät verkkoalueellaan eli tehdä ns. taseselvitys. Yli 63 A:n kohteissa on oltava tunneittain rekisteröivä mittaus ja 63 A:n ja sitä pienemmät kohteet selvitetään kuormituskäyrämenettelyllä. Syksyyn 1999 mennessä kaikkien sähkökaupan osapuolten piti siirtyä hoitamaan taseselvitykseen liittyvä tiedonvaihto sähköisesti. Kainuun Sähkö hankki tarvittavat tietojärjestelmät tiedonsiirtoyhteysineen jo vuoden 1998 puolella. Vuoden 1999 päättyessä taseselvitystä tehtiin 29 Kainuun Sähkön verkkoalueella toimivan ulkopuolisen sähkönmyyjän energiamääristä.

*Kultaiset langat
johtavat taivaasta maahan.
Kultaiset langat
juoksevat rintahan kunkin,
hohtavat, hehkuvat, kultaiset langat;
kulkevat, kunne ihminen kulkee,
seuraavat häntä hautahan saakka -
ja katkevat poikki.*

Kultaiset langat, 1904-19

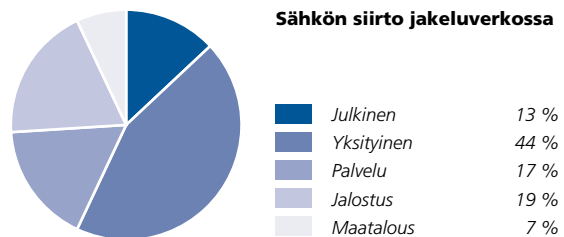
Maaliskuun alussa 1999 laskettiin yleissähkön (3 x 25 A) siirtohinnan perusmaksua. Muutos koski ei-sähkölämmittäisiä omakoti- ja paritaloja. Kaksi aikaisten sähkötuotteiden siirtohinnan perusmaksuja nostettiin 1.8.1999 alkaen, kun lämmityskuormien ohjauspalvelusta aiheutuvat kustannukset siirrettiin Sähkömarkkinakeskuksen päätöksen mukaisesti osaksi siirtohintaa. Sähkön myyntihintojen perusmaksuja laskettiin vastaavasti eli sähkön kokonaishinta säilyi ennallaan. Siirtohinnan energiamaksuihin ei tehty vuoden 1999 aikana muutoksia. Myös energiaverotus säilyi edellisen vuoden lopun tasolla.

Loppuvuodesta 1999 otettiin käyttöön uusi sähköverkon käytönvalvontajärjestelmä. Järjestelmä parantaa mahdollisuuksia valvoa verkon tilaa, ja piileviin vikoihin voidaan reagoida aikaisempaa nopeammin. Lisäksi uusi järjestelmä tuo mahdollisuuksia paikallistaa lyhyiden katkosten syitä. Uudistustyö sisälsi uuden käytönvalvontajärjestelmän keskusaseaman sekä muutostyöt eri puolilla sähköverkkoa sijaitsevilla ala-asemilla ja viestiyhteyksissä. Myös keskusvalvomon laitteistot uudistettiin ja valvomo siirrettiin ajanmukaisiin tiloihin. Investoinnin kokonaiskustannukset olivat runsaat 3,5 miljoonaa markkaa.

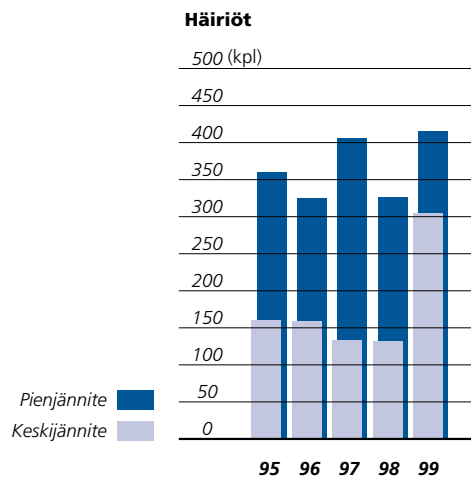
SÄHKÖN LAATU

Verkoston käytön osalta vuosi 1999 oli todella huono erityisesti keskijänniteverkossa: korjausta vaatineita vikoja oli kaikkiaan 302 (134) eli kaksinkertainen määrä tavanomaiseen vuoteen verrattuna. Pienjänniteverkossa korjausta vaatineita vikoja oli 418 (336).

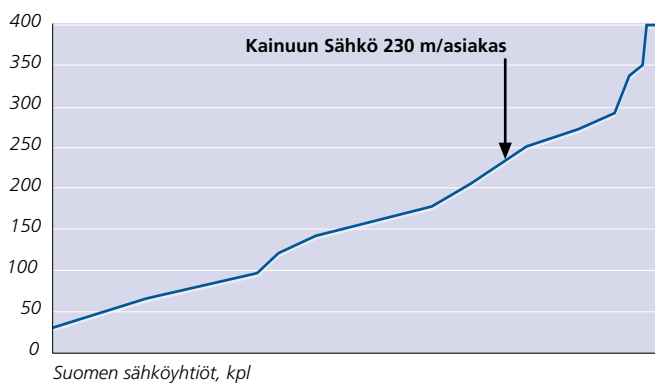
Vuonna 1999 Kainuussa oli poikkeuksellisen runsaasti sekä myrskyjen, ukkosten että tykkylumen aiheuttamia ongelmia. Verkoston käyttöongelmat alkoivat kesän

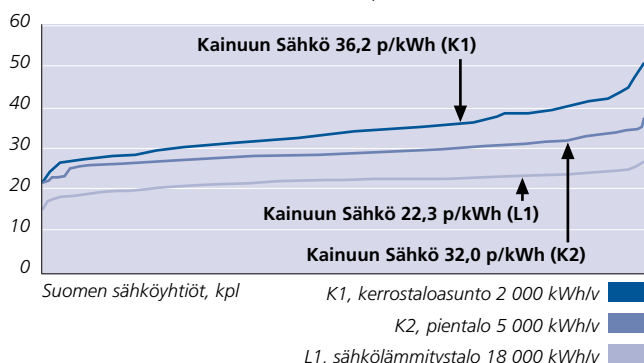
ukonilmojen myötä. Pahimmat ukkoset olivat juhannuksen aikaan ja rajuimmat myrskyt ajoittuvat heinäkuun puoliväliin ja marraskuun alkuun. Myös koko syyskuu oli normaalia tuulisempi. Marraskuun lopussa oli kanta-verkossa iso häiriö, joka koski laajoja alueita jakeluverkon pohjois- ja itäosissa. Joulukuussa itsenäisyyspäivän jälkeen sähköverkkoa koetteli vaikea tykkylumiongelma. Kaikkiaan keskijänniteverkon vikoja oli joulukuussa sama määrä kuin normaalisti koko vuoden aikana yhteensä. Pisimmillään sähkökatkot kestivät yli kymmenen tuntia.

Verkkorasitus (verkkoa m/asiakas)

Siirron verolliset keskihinnat 1.1.2000 (p/kWh)

Verkoston huolto- ja rakennustöistä johtuvien suunniteltujen keskeytysten tilastointia muutettiin vuoden 1999 aikana, mistä johtuen peräkkäisten vuosien luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia. Vuonna 1999 suunniteltuja keskeytyksiä oli keskijänniteverkossa 372 (273) ja pienjänniteverkossa 314 (133).

Verkon käytön kannalta vaikean vuoden johdosta keskimääräinen keskeytysaika keskijänniteverkon vikojen vuoksi nousi vuonna 1999 yli kaksinkertaiseksi edelliseen vuoteen verrattuna ja oli 3,19 tuntia asiakasta kohden (1,39). Suunniteltujen työkeskeytysten kohdalla pysyttiin edellisen vuoden tasolla. Keskimääräinen keskeytysaika asiakasta kohden oli kahtena peräkkäisenä vuotena 0,54 tuntia.

Myös lyhyitä katkoksia eli jälleenkytkentöjä oli vuonna 1999 runsaasti. Puolen sekunnin mittaisia pikajälleenkytkentöjä oli 6163 (4822) ja minuutin kestäviä aikajälleenkytkentöjä 1537 (951).

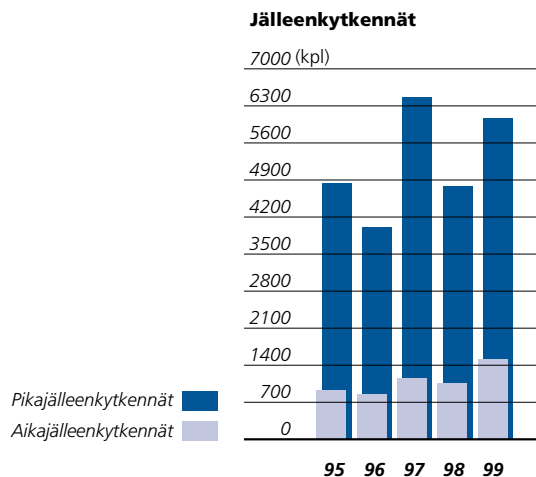
UUDET LIITTYMÄT

Uusia liittymiä rakennettiin 494 (417), mikä on 18,5 % edellisvuotta enemmän. Suurin lisäys eli lähes 50 % oli vapaa-ajan asunnoissa, joita liitettiin sähköverkkoon 277 kpl (187). Myös liikerakennusten, julkisten rakennusten ja rivitalojen määrässä oli selvää kasvua edellisestä vuodesta. Omakoti- ja kerrostaloliittymien määrä sen sijaan laski edellisvuodesta.

Uusista liittymistä 56 % (46) oli vapaa-ajan asuntoja, 26 % (33) omakotitaloja ja 8 % (7) suurempia kiinteistöliittymiä.

Liittymismaksuja nostettiin vuoden 1999 alussa kustannustason nousua vastaavasti eli 3,1 %.

Liittymismaksuja kertyi vajaat 9 miljoonaa markkaa (7,3).

Verkon rakentaminen ja kunnossapito

Sähköverkon uudisrakentamiseen ja perusparannusinvestointeihin käytettiin vuoden 1999 aikana 13,4 miljoonaa markkaa, mikä on vajaat miljoona markkaa edellisvuotta enemmän. Suuria yksittäisiä verkkoinvestointeja ei tehty, vaan suurin osa investoinneista johtui uusista liittymistä. Näistä suurin oli Suomussalmen Vuolukivi Oy:n kivi-tehtaan liittymisjohdon rakentaminen.

Keskijännitejohtoa rakennettiin 18 kilometriä (26), pienjännitejohtoa 57 kilometriä (68) ja jakelumuuntamoita 40 kpl (44).

VERKON KUNNOSSAPITO

Verkoston huoltoon ja kunnossapitoon sekä viankorjaukseen käytettiin vuoden 1999 aikana 6,6 miljoonaa markkaa (5,4). Kustannusten nousuun vaikuttivat poikkeuksellisen runsaat myrsky-, ukkos- ja tykkylumi-vahingot, joiden korjaaminen aiheutti kaikkiaan noin 1,5 miljoonan markan lisäkustannukset.

Sähköverkon tarkastus- ja kunnossapito-ohje uusittiin vuoden 1999 aikana. Johtokatuja tarkastettiin 110 kV:n johtoalueilla 224 kilometriä (224), 20/10 kV:n johtoalueilla 1 947 kilometriä (2 496) ja pienjännitejohtoalueilla 375 kilometriä. Muuntopiiritarkastuksia tehtiin 534 kpl (547) ja maakaapelijakaappien tarkastuksia 106 kpl.

Sähkötoimituksen varmuuden parantamiseksi vuonna 1999 raivattiin huomattavan paljon erityisesti pienjännitejohtoalueiden johtokatuja: raivattujen johtokatuja pituus oli lähes kymmenkertainen edellisvuoteen verrattuna eli 206 kilometriä (18). 110 kV:n johtoalueilla johtokatuja raivattiin 7 kilometriä (10) ja 20/10 kV:n johtoalueilla 855 kilometriä (523).

Joulukuun vaikea lumikuormatilanne työllisti asentajakuntaa erityisesti pohjoisella alueella, minne siirrettiin ennakoivaan viankorjuntatyöhön useita työryhmiä muilta toimipaikoilta. Johtokatuja tarkastuksiin vuokrattiin helikopteri, joka lensi kahden viikon aikana sääolosuhteiden sallimat 6 päivää.

Sähkömittareita huollettiin 1 137 kpl (1 286). Sähkökaupan vapautumisesta johtuvat mittarointitarpeet sitoivat edelleen runsaasti työkapasiteettia, minkä johdosta tavoitteena olevasta mittareiden 20 vuoden huoltovälistä jäätin jonkin verran.

MATERIAALIPALVELU

Kaikkien materiaalivarastojen (11 kpl) yhteenlaskettu arvo oli vuoden päättyessä 3,1 miljoonaa markkaa. Keskusvaraston kiertonopeus oli 3,9; lukuun ei sisälly suoraan työmaille toimitettu materiaali. Eri toimipaikoilla olevien alavarastojen kiertonopeus vaihteli 0,7- 4,8 välillä.

Kestilän varastorakennus siirrettiin Suomussalmelle syksyn aikana. Uuden varastotilan tarve tuli Ämmänsaaren vanhan toimitalon myynnin myötä.

Ajoneuvojen käytössä siirryttiin käyttämään entistä enemmän henkilökunnan omia autoja. Vuoden aikana

ajoneuvoja myytiin tai annettiin vaihdossa 24 kpl. Tilalle hankittiin kuusi uutta nelivetoista paketti-autoa. Ajoneuvojen kokonaismäärä oli vuoden lopussa 56 kpl.

ULKOPUOLINEN URAKOINTI

Konsernin ulkopuolelle tehtävä sähkö- ja televerkkojen urakointi ei sisälly sähkömarkkinalain mukaiseen verkkotoimintaan. Ulkopuolisille asiakkaille myytyjen rakentamis- ja kunnossapitopalvelujen arvo oli 5,2 miljoonaa markkaa. Suurin yksittäinen urakka oli arvoltaan 1,1 miljoonaa markkaa.

VERKKOTOIMINNAN TUNNUSLUKUJA

Sähköasemat	25 kpl
Jakelumuuntamot	4 947 kpl
Alueverkko (110 kV)	224 km
Jakeluverkko (45 kV)	116 km
Jakeluverkko (20 kV)	6 667 km
Jakeluverkko (10 kV)	195 km
Jakeluverkko (0,4 kV)	4 586 km
Verkosta yhteensä	11 788 km
Siirtoasiakkaat	51 432 kpl
Verkosto / asiakas	230 m
Henkilöstö keskimäärin	139 hlö
Verkosto / henkilöstö	85 km

Näkymiä vuodelle 2000

Asiakkaiden sähkötoimituksen varmuuteen liittyvät yhteydenotot ovat lisääntyneet viime vuosien aikana. Erityisesti lyhyet jälleenkytkennät koetaan häiritsevinä. Loppuvuodesta 1999 laadittiin neljälle vuodelle ajoittuva työohjelma sähkön laadun parantamiseksi. Tavoitteena on vähentää lyhyitä katkoksia, nopeuttaa vikojen paikallistamista ja lyhentää keskeytysaikoja. Ensisijaisesti on tarkoitus toteuttaa kustannuksiltaan edullisia ratkaisuja, jotta sähkön siirtohintaa voitaisiin pitää kohtuullisella tasolla. Ohjelma koostuu seuraavista toimenpiteistä

- lisätään jakelumuuntamoilla mekaanista suojausta, jotta pikkulinnut ja oravat eivät pääsisi jännitteisiin osiin
- lisätään maasulkuvirtojen kompensointilaitteistoja
- parannetaan sähköasemien välisiä varayhteyksiä
- etsitään kohdennettua suojausta ukkoshäiriöitä vastaan
- lisätään keskijänniteverkon katkaisija-asemia
- lisätään kauko-ohjattavia erotinasemia
- uusitaan sähköasemien suojaukset, jotta saadaan tarkempaa tietoa keskijänniteverkon vikapaikoista
- hankitaan tietojärjestelmä, jolla voidaan käsitellä uuden käytönvalvontajärjestelmän keräämää verkostotietoa

Vuonna 2000 ohjelman mukaiset investoinnit sähkön laadun parantamiseksi nousevat yli neljään miljoonaan markkaan.

Liittymismaksuja nostettiin 1.3.2000 alkaen verkonrakennuskustannusten nousua vastaavasti eli 6,4 %.

Marraskuussa 1999 käynnistettiin sähkö- ja televerkkojen rakennus- ja kunnossapitoyhtiön perustamiseen tähtäävä selvitystyö yhteistyössä Kajaanin Puhelinosuuskunnan kanssa. Yhtiöittämisen tavoitteena on parantaa toiminnan kilpailukykyä vahvistamalla resursseja ja yhdistämällä osaamista. Kainuun Sähkö Oyj:n tytäryhtiöksi perustettava rakennus- ja kunnossapito-yhtiö tuottaa palveluja emoyhtiön lisäksi myös ulkopuolisille asiakkaille. Toiminnan käynnistyessä uuden yrityksen vuosiliikevaihto on noin 45 miljoonaa markkaa ja henkilöstön määrä noin 90. Yrityksen toiminta on tarkoitus aloittaa vuoden 2000 aikana.

Kaukolämpö

Kaukolämpötoiminnan tehtävänä on kaukolämmön hankinta ja myynti Kajaanin kaupunkialueella sekä kaukolämpöverkon rakentaminen ja ylläpito. Kaukolämpötoimintaa harjoittaa tytäryhtiö Kajaanin Lämpö Oy, josta Kainuun Sähkö Oyj omistaa 51 % ja Kajaanin kaupunki 49 %. Kaukolämmön osuus konsernin liikevaihdosta vuonna 1999 oli 16 % (15).

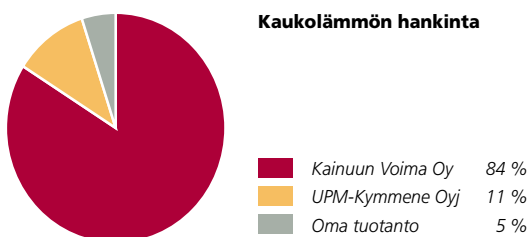
KAUKOLÄMMÖN MYYNTI

Kaukolämpöä myytiin 272 GWh, mikä on 2,9 % vähemmän kuin vuonna 1998.

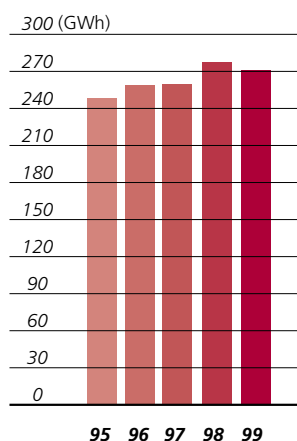
Lämmönmyynnin väheneminen johtui kertomusvuoden poikkeuksellisen lämpimästä säästä. Lämmitystarveluvulla mitattuna vuosi 1999 oli 6,3 % edellistä vuotta ja 5,9 % normaalivuotta lämpimämpi. Esimerkiksi marraskuussa myynti jäi 25 % normaalivuoden mukaan laadittua ennustetta pienemmäksi, ja ainoastaan tammi- ja helmikuussa kiinteistöjen lämmöntarve oli pitkänajan keskiarvoa suurempi.

Rakennustoiminta pysyi edellisen vuoden tasolla. Kaukolämpöverkkoon liitettiin 13 uutta kiinteistöä eli saman verran kuin edellisenä vuotena. Liittymistehon kasvu jäi kuitenkin alle puoleen edellisvuodesta, jolloin valtaosa uusista liittymistä oli keskimääräistä suurempia. Tehon kasvu oli 1,0 MW (+ 0,7 %).

Vuoden päättyessä kaukolämpöasiakkaita oli 1 383 ja kaukolämmön piirissä asui 70 % kajaanilaisista. Kaikkien asiakkaiden yhteenlaskettu tilausteho oli vuoden päättyessä 139 MW.

Kaukolämmön myynti

Kaukolämmön kulutusmaksua nostettiin vuoden 1999 alussa 130 markasta/MWh 136 markkaan/MWh. Hinnanmuutoksen syynä oli Kainuun Voima Oy:n pääpolttoaineena olevan turpeen haittaverojen korotus. Perusmaksut säilyivät ennallaan ja kaikkiaan lämmön arvonlisäverollinen keskihinta oli 204 mk/MWh.

Liittymismaksuja saatiin 0,7 miljoonaa markkaa eli 22 % vähemmän kuin vuonna 1998. Liittymismaksuja ei muutettu vuoden 1999 aikana.

KAUKOLÄMMÖN HANKINTA

Kaukolämmön hankinta oli 303 GWh. Kainuun Voima Oy:n höyryvoimalaitokselta hankittavan kaukolämmön osuus kokonaishankinnasta laski tilapäisesti 84 prosenttiin (95) voimalan revisiohuollon yhteydessä havaitun turbiinivaurion vuoksi. Vaurion johdosta seisokki kesti suunnitellun 10 viikon sijasta 18 viikkoa ja lämmöntuotanto päästiin aloittamaan vasta lokakuussa 1999.

Revisioseisokin pidentyminen nosti UPM-Kymmene Oyj:ltä ostetun lämmön osuuden 11 prosenttiin (3) kokonaishankinnasta. Omilla öljykattiloilla tuotettiin 5 % (2) lämmöntarpeesta.

*Yö saapuu. Päivä on poissa.
Hämy silmiä hämmentää.
Jo kaukana korven soissa
tulet virvojen viriää.*

Yö, 1898-1906

Kainuun Voima Oy:n sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksen pääpolttoaineet ovat turve ja puuperäinen polttoaine. Kotimaisten polttoaineiden osuus voimalaitoksen koko tuotannosta vuonna 1999 oli 98 % (97).

Kainuun Voima Oy:ssä vuonna 1998 aloitettu noin 80 miljoonan markan laajennusinvestointi saatiin valmiiksi loppusyksyllä 1999. Investointi sisälsi höyryn ja kaukolämmön tuotantoon käytettävän öljykäyttöisen 120 MW:n vara- ja huippulämpökattilan, kaukolämpö- ja höyryakun, vesilaitoksen, kaukolämpöputken siirtokapasiteetin lisäämisen sekä valvomon uusimisen. Laitteistojen käyttöönottoa vaikeutti höyryvoimalaitoksen turbiinivaurio. Uudesta kattilalaitoksesta on varattu Kajaanin Lämpö Oy:n käyttöön 12,5 MW.

Kajaanin Lämpö Oy:n omien lämpökattiloiden kokonaisteho oli vuoden päättyessä 131 MW. Kainuun Voima Oy:n höyryvoimalaitoksesta saadaan kaukolämpöä peruskuormana 78 MW.

KAUKOLÄMPÖVERKKO

Uutta kaukolämpöjohtoa rakennettiin 601 metriä (461). Runkoverkkoa ei laajennettu, vaan kaikki uudisrakennuskohteet olivat jakelu- ja talojohtoja. Vuoden päättyessä verkon kokonaispituus oli 102 kilometriä.

Kajaanin vuoden 2001 asuntomessualueelle rakennettavan kaukolämpöverkon työt käynnistettiin rakentamalla alueelle uusi, koko messualueen lämmönsiirtojohtona toimiva liittymäjohto, joka korvaa vanhan tonttialueelle jäävän pienempikokoisen johdon. Vuoden 1999 lopussa olleen tiedon mukaan kaukolämpöverkko toteutetaan alueen kaikille katusuoksille ja vain kolme rakentajaa on ilmoittanut valitsevansa lämmitysmuodoksi muun kuin kaukolämmön.

INVESTOINNIT

Kajaanin Lämpö Oy:n kokonaisinvestoinnit pysyivät edellisen vuoden tasolla ja olivat 2,8 miljoonaa markkaa (2,5). Kaukolämpöverkkoon investoitiin 1,4 miljoonaa markkaa.

LIKEVAIHTO JA TULOS

Kaukolämpötoiminnan liikevaihto kasvoi 2,6 % ja oli 46,0 miljoonaa markkaa (44,8). Liikevoitto oli 2,8 miljoonaa markkaa (6,1). Tuloksen heikkeneminen johtui pääasiassa Kainuun Voima Oy:n yhteistuotannon kiinteiden kustannusten jaon muuttumisesta Kajaanin Lämpö Oy:n ja Kainuun Sähkö Oyj:n kesken, mistä aiheutui yhteensä 4,4 miljoonan markan lisäkustannukset. Lisäksi tulosta heikensivät höyryvoimalaitoksen pitkittynyt revisio- seisokki, uuden varakattilan käyttöönotosta syntyneet kustannukset sekä lämpimästä säästä johtunut lämmönmyynnin väheneminen. Tulosta parantavia tekijöitä olivat Kainuun Voima Oy:n poistoeron purkamisesta johtunut lämmönhinnan lasku sekä kaukolämpöverkon ja kattilalaitosten poistoaikojen jatkaminen.

NÄKYMIÄ VUODELLE 2000

Kaukolämmön kulutusmaksua nostettiin vuoden 2000 alussa 136 markasta/MWh 142 markkaan/MWh. Hinnan korotuksen syynä oli vara- ja huippulämpökeskuksissa käytettävän öljyn hinnan nousu.

Lämmönhankintakustannusten odotetaan nousevan vuoden 2000 aikana. Merkittävimpänä syynä on öljyn hinnan nousu.

Ympäristö

Ympäristöasiat ovat nousseet nopeasti merkittäväksi osaksi energia-alan yritysten toimintakenttää. Asiakkaiden ja yhteiskunnan odotukset lisääntyvät ja vaatimukset kiristyvät: yritysten on tunnettava toimintansa ympäristövaikutukset, tehtävä määrätietoisesti työtä niiden vähentämiseksi sekä tiedotettava avoimesti ja aktiivisesti ympäristöä koskevista asioistaan.

Kainuun Sähkö –konsernissa ympäristöasioiden hoitamisen periaatteet on koottu ympäristöpolitiikaksi, josta on edelleen johdettu ympäristöpäämäärät. Päämääriä kohti edetään vuosittain laadittavien liiketoiminta-kohtaisten ympäristötavoitteiden kautta.

Keskeinen työväline ympäristöpolitiikan ja –päämäärien toteuttamisessa on ympäristöasioiden hallintajärjestelmä, jota on rakennettu osana konsernin kokonaisvaltaista laatu-, ympäristö- sekä työterveys ja –turvallisuusasiat sisältävää toimintajärjestelmää. Ympäristöasioiden osalta järjestelmä on toteutettu kansainvälisen ISO 14001 –standardin periaatteiden mukaisesti.

SFS Sertifiointi Oy suoritti toimintajärjestelmän auditoinnin helmikuun alussa 2000. Havaitut poikkeamat korjataan kevään aikana ja tavoitteena on saada järjestelmä sertifioiduksi kesään 2000 mennessä. Valmistuttuaan järjestelmä tarjoaa työkalun, jossa ympäristökysymykset voidaan ottaa huomioon eri liiketoimintojen normaalin päätöksenteon ja kehittämisen yhteydessä niin pitkällä kuin lyhyelläkin aikavälillä.

Lisäksi Kainuun Sähkö on liittynyt joulukuussa 1997 kauppa- ja teollisuusministeriön ja energia-alan järjestöjen allekirjoittamaan energiansäästösoitukseen. Sopimukseen liittynyt yritys sitoutuu katselmoimaan ja analysoimaan energiankuluustaan, laatimaan suunnitelman energiankäytön tehostamiseksi sekä raportoimaan vuosittain toimialajärjestölle.

MERKITTÄVIMMÄT YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

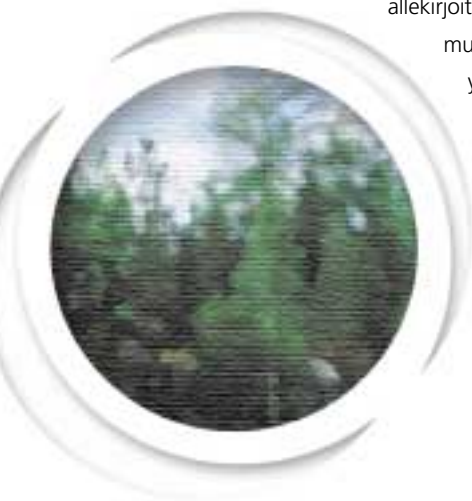
Kainuun Sähkö –konserni hankkii energiaa useista eri lähteistä. Varsinaisia omia tuotantolaitoksia ovat Ristijärven Pyhännänkoskella sijaitseva Kainuun Sähkön vesivoimalaitos sekä Kajaanin Lämpö Oy:n lämpökeskukset, joita käytetään vara- ja huippulämmön tuotantoon. Omissa tuotantolaitoksissa yhtiöllä on täysimääräinen mahdollisuus vaikuttaa laitosten käytön aiheuttamiin ympäristövaikutuksiin. Oman tuotannon osuus sekä sähkön että kaukolämmön kokonaishankinnasta on muutamia prosentteja.

Lisäksi konsernin hallinnassa on huomattava määrä omia ja vuokrattuja voimantuotanto-osuuksia, joista merkittävin on Kajaanin kaupungilta pitkäaikaisella sopimuksella vuokrattu 50 %:n osuus Kainuun Voima Oy:n voimantuotannosta. Sopimuksen nojalla Kainuun Sähkö osallistuu Kainuun Voiman höyryvoimalaitoksen ja kolmen vesivoimalaitoksen käyttötoiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Vuoden 1999 aikana Kainuun Voimassa laadittiin ympäristöjärjestelmä, joka sertifioitiin ISO 14001-standardin mukaisesti tammikuussa 2000.

Verkkotoiminnan merkittävimpiä ympäristövaikutuksia ovat sähköverkon maisemalliset haitat, jakelumuuntamoiden eristeöljyt sekä verkoston ylläpidossa syntyvät purkujätteet ja ajoneuvoliikenteen päästöt. Sähkön siirron ympäristövaikutuksia tarkasteltaessa on otettava huomioon, että Kainuun Sähkön jakeluverkkoalue on pääosin harvaan asuttua maaseutu- ja metsäaluetta, minkä seurauksena johtopituus asiakasta kohden on selvästi maan keskiarvoa suurempi eli 230 m/asiakas.

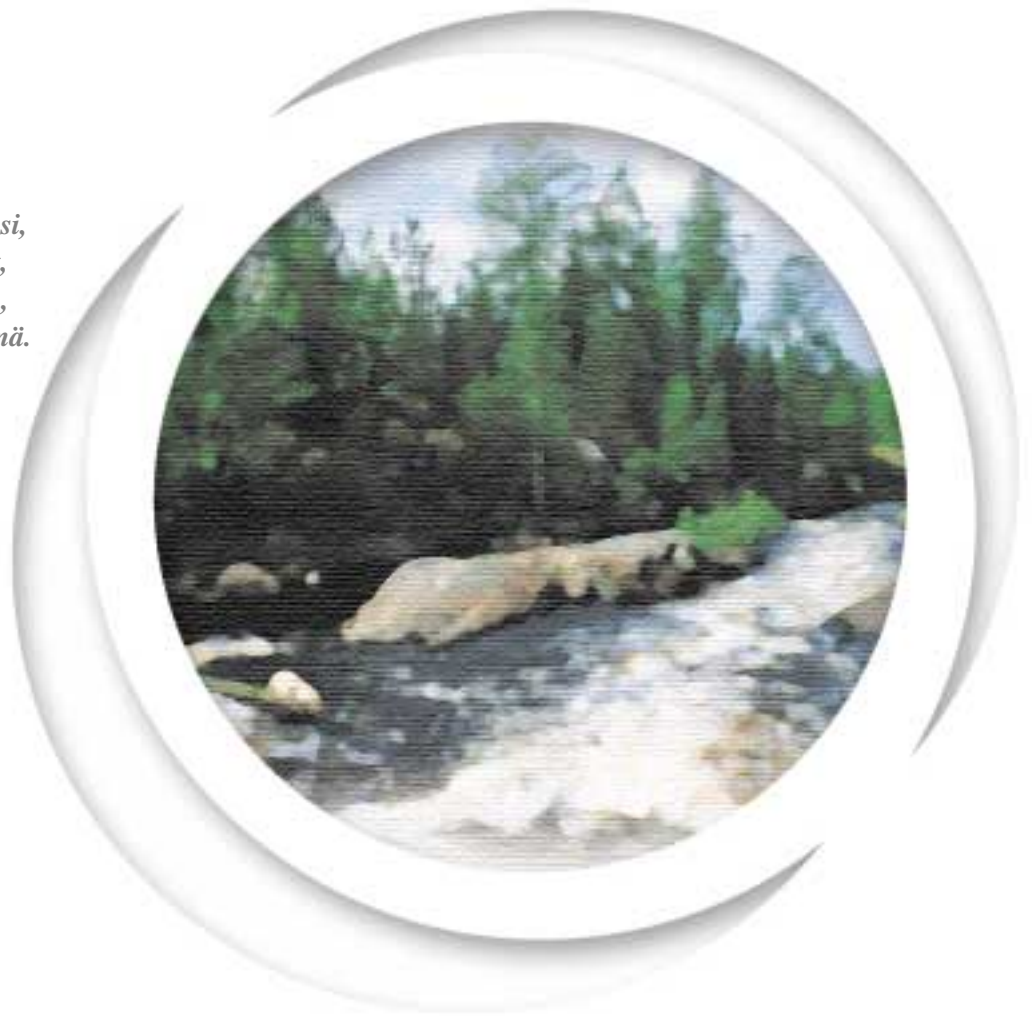
YMPÄRISTÖRAPORTTI

Kainuun Sähkö julkaisee keväällä 2000 erillisen ympäristöraportin vuodelta 1999. Julkaisussa kuvataan konsernin toiminnan ympäristövaikutuksia ja mahdollisuuksia niiden vähentämiseksi sekä kerrotaan tehdyistä ja tulevista toimenpiteistä ympäristöasioiden hoitamisessa.

*Päivä päältä hellitteli,
alla aaltoiset vipasi,
viidat kasvoi, kansa nousi,
kansalle hyvät hedelmät,
luonto tyyni, turvallinen,
rauhan, rakkauden elämä.*

Mennyt manner, 1916

YMPÄRISTÖPOLITIIKKA

Edistämme toiminnassamme kestäväää kehitystä

- pitämällä ympäristövastuuta luonnollisena osana henkilöstömme päivittäistä toimintaa,
- tuntemalla toimintamme keskeiset ympäristönäkökohdat ja ympäristövaikutukset,
- sitoutumalla jatkuvasti parantamaan toimintaamme ja vähentämään toimintamme haitallisia ympäristövaikutuksia,
- pitämällä ympäristöön liittyviä lakeja ja määräyksiä vähimmäisvaatimuksina, seuraamalla niissä tapahtuvia muutoksia sekä tiedostamalla muutosten vaikutukset toimintaamme,
- kertomalla aktiivisesti toimintamme ympäristövaikutuksista ja olemalla valmiit käymään avointa keskustelua ympäristöasioidemme hallintaan liittyvistä asioista sidosryhmiemme kanssa,
- opastamalla asiakkaitamme aktiivisesti tehokkaaseen ja säästävään energiankäyttöön,
- vaikuttamalla sidosryhmiemme toimintaan siten, että ympäristökysymysten painoarvo päätöksenteossa kasvaa,
- määrittämällä ympäristöpolitiikkamme toteuttamiselle päämäärät sekä niistä johdetut ympäristötavoitteet, jotka päivitetään vuosittain ja joiden seurannasta vastaa konsernin johtajisto.

YMPÄRISTÖPÄÄMÄÄRÄT

- Rakennamme ympäristöasioiden hallintajärjestelmän systematisoimaan toimintamme kehittämistä ympäristöasioissa.
- Lisäämme henkilöstömme ympäristöosaamista ja myönteistä asennoitumista ympäristöasioihin koulutuksen ja sisäisen viestinnän kautta.
- Käytämme luonnonvaroja säästäviä työmenetelmiä ja toimintatapoja.
- Vältämme hävikkä ja vähennämme jätteiden ja päästöjen syntyä.
- Edistämme kierrätystä ja jätteiden hyötykäyttöä.
- Vaikutamme sähkömarkkinoiden kehittämiseen siten, että ympäristöä vähemmän kuormittavien tuotantotapojen osuuden lisääminen tuotannostamme on kannattavaa myös taloudellisesti.
- Valitsemme raaka-aineiden, koneiden, laitteiden ja palvelujen toimittajaksi yrityksiä, joiden toiminta tukee ympäristöpäämääriämme ja -tavoitteidemme toteutumista.
- Tuemme sidosryhmiemme ympäristön- ja energiansäästöön liittyvää toimintaa ja pyrimme aktiivisesti löytämään mahdollisuuksia yhteistyöhön.

Henkilöstö ja toiminnan kehittäminen

Henkilöstön merkitys kilpailussa menestymiselle on sähkömarkkinoiden avautumisen myötä kasvanut voimakkaasti. Tämän vuoksi konsernissa on kiinnitetty kuluneen vuoden aikana erityistä huomiota henkilöstön koulutukseen ja panostuksien seurantaan. Jatkossa vaatimus kasvaa entisestään.

ORGANISAATIO

Maaliskuun alussa 1999 otettiin käyttöön uusi liiketoimintapohjainen organisaatio.

Uuden organisaation mukaiset liiketoiminta-alueet ovat sähkön myynti, tuotantoresurssit, sähkön siirto, verkon rakentaminen ja kunnossapito sekä kaukolämpö, joka on yhtiöitetty Kajaanin Lämpö Oy:öön. Liiketoiminta-alueita palvelevat sisäiset toiminnot on keskitetty konsernipalvelut-yksikköön.

Organisaatiomuutos on koskettanut lähes koko henkilöstöä selkeyttäen vastuita ja tarjoten mahdollisuuksia uusiin tehtäviin. Muutoksella on luotu edellytykset toimia nopeasti muuttuvassa ympäristössä, jossa menestyminen edellyttää toimialalle ennennäkemätöntä joustavuutta ja reagointinopeutta.

Samassa yhteydessä organisaatiomuutoksen kanssa aloitettiin totuttua laajempi uusien henkilöiden rekrytointi, jonka seurauksena palkattiin kuusi uutta toimihenkilöä sekä käynnistettiin oppisopimuskoulutus

neljälletoista ammattikoulutuksen hankkineelle nuorelle. Toimenpiteillä vahvistettiin resursseja ja täydennettiin osaamista toiminnan painopistealueilla.

KOULUTTAUTUMINEN

Syksyllä 1999 aloitettiin oppisopimuskoulutus, jossa koulutetaan neljätoista nuorta ammattitutkinnon suorittanutta henkilöä johtosentajan tehtäviin.

Koulutus kestää vuoden 2000 kesään saakka. Oppisopimuskoulutuksella varaudutaan lähivuosina odotettavissa olevaan varsin nopeaan johtosentajien eläkkeelle siirtymiseen ja lisäksi sen avulla pystytään varmistamaan mahdollisimman tehokas osaamisen siirtyminen tässä yhteydessä. Sähköalan koulutus- ja tutkimussäätiö myönsi Kainuun Sähkölle koulutuspalkinnon vuodelta 1999. Palkinnon myöntämisen pääasiallinen peruste oli panostus johtosentajien ammatilliseen täydennyskoulutukseen sekä oppisopimuskoulutukseen.

Henkilöstölle järjestettiin sekä ruotsin että englannin kielen eri tasoisia kielikursseja, jotta pystyttäisiin tehokkaammin toimimaan yhteistyössä sekä omistajatahojen että toimialan puitteissa. Kielikursseille osallistui noin neljännes henkilöstöstä. Lisäksi koko henkilöstölle järjestettiin vuoden mittaan työyhteisökoulutusta. Koulutuksen painopiste oli yhteistoiminnan ja ryhmätyötaitojen kehittämisessä.

*Pois aurinko painui, lankesi ilta,
jäi taivahan rannalle säihkyvä silta,
mut kaukaa korven tummuvan yöstä
soi laulu ihmisen työstä.*

Painuva päivä, 1913-14

TYÖKYKYÄ YLLÄPITÄVÄ TOIMINTA

Työkykyä ylläpitävää toimintaa on jatkettu vuonna 1997 laaditun ja hyväksytyin toimintaohjelman mukaisesti. Tämä toiminta on kytketty osaksi toimintajärjestelmässä kuvattua toimintaa. Kuntokursseille osallistui runsaat 20 henkilöä.

Henkilöstön omaehtoista liikuntaa ja kunnon ylläpitämistä tuettiin aikaisempien vuosien tapaan vuokraamalla henkilökunnan käyttöön salivuoroja ja muita kuntoilutiloja sekä tukemalla osallistumista erilaisiin liikunta-tapahtumiin. Työpaikkaliikunnan festivaaleille Kuusamossa osallistui noin kolmekymmentä henkilöä.

Henkilöstön jaksamisen tukemiseksi on käytetty aktiivisesti erilaisia työaikajärjestelyitä, kuten vuorotteluvapaita ja osa-aikaeläkeratkaisuja. Näillä keinoilla on osaltaan vaikutettu henkilöstön työssä viihtymiseen ja –jakamiseen.

HENKILÖSTÖRAPORTOINTI

Konsernissa kehitettiin vuoden 1999 aikana henkilöstöraportointia kuvaamaan henkilöstöön liittyviä asioita. Tarkoituksena on aikaisempaa systemaattisemmalla seurannalla kuvata erilaisten ilmiöiden ja tehtyjen toimenpiteiden vaikutusta. Samalla pyritään ennakoimaan asioita ja näkemään tehtyjen panostusten vaikutus kehitykseen.

Henkilöstökulujen rakenne

Henkilöstökulujen rakennetta on kuvattu raportoinnissa käyttäen näkökulmana henkilöstön rasittumista, kehittämistä, uusiutumista ja työssäolokuluja.

Rasittumiskuluilla kuvataan sairauksien, tapaturmien ja työkyvyttömyyden kuluvaikutusta. Tähän ryhmään kuuluvia kuluja ovat mm. työkyvyttömyys- ja työttömyysvakuutusmaksut, tapaturmavakuutusmaksut, tapaturma-ajan palkat, sairausajan palkat ja sairaanhoidon kustannukset. Rasittumiskulujen suhteellinen osuus on kolmessa vuodessa pienentynyt lähes kahdella prosenttiyksiköllä voimakkaista työpaineista huolimatta.

Henkilöstön kehittämiskuluilla kuvataan sellaisia kustannuksia, joilla pyritään parantamaan henkilöstön osaamista, turvallisuutta, työssä viihtyvyyttä ja työssä jaksamista. Tällaisia kuluja ovat mm. aloitetoiminnan kulut, koulutusmenot, ennakkoiva työterveyshuolto, työkykyä ylläpitävä toiminta ja työsuojelu. Kehittämiskuluihin on panostettu voimakkaasti ja niiden suhteellinen osuus on yli kaksinkertaistunut kolmen viime vuoden aikana.

Uusiutumiskuluja ovat sellaiset kulut, joilla henkilöstölle taataan riittävä lepo ja toisaalta hankitaan uutta henkilöstöä. Tällaisia kuluja ovat mm. vuosilomapalkat, vapaapäiväkulut, lomarahat ja rekrytointikulut. Uusiutumiskulujen osuus on pysynyt varsin tasaisena kolmen viime vuoden ajan.

HENKILÖSTÖKULUT	1999 (%)		
	1997	1998	1999
Työssäolokulut	78,1	77,3	74,4
Uusiutumiskulut	12,0	12,6	11,8
Kehittämiskulut	3,5	4,3	9,3
Rasituskulut	6,5	5,8	4,6
Yhteensä (milj. mk)	40,5	41,2	49,0

Työssäolokulut ovat kuluja, jotka aiheutuvat työtehtävien suorittamisesta. Näitä ovat mm. työajan palkat, tulos-palkkiot, ylityökulut, varallaolokulut ja sosiaaliturva- ja eläkekulut. Työssäolokulujen suhteellinen osuus on kolmen viime vuoden aikana pienentynyt lievästi.

Kaikkiaan henkilöstökulut ovat lisääntyneet kolmen viime vuoden aikana noin 8,5 miljoonalla markalla. Henkilöstö-raportoinnissa tarkoitetut henkilöstökulut eivät vastaa tuloslaskelman henkilöstökuluja.

Työaika ja poissaolot

Työajan ja poissaolojen välinen suhde on ollut samaa tasoa kolmen viime vuoden ajan. Työtuntien bruttomäärään on verrattu vuosiloman tuntimääriä, työajan lyhennyksen tuntimääriä, sairaspöissaolojen tuntimääriä, tapaturmien tuntimääriä ja muiden poissaolojen tuntimääriä.

Henkilöstön työtuntien bruttomäärä oli vuonna 1999 noin 409 000 tuntia. Tästä työssäolotuntien osuus pysyi lähes ennallaan ja oli 82,1 %. Työstä poissaolojen kes-

TYÖAIKA JA POISSAOLOT

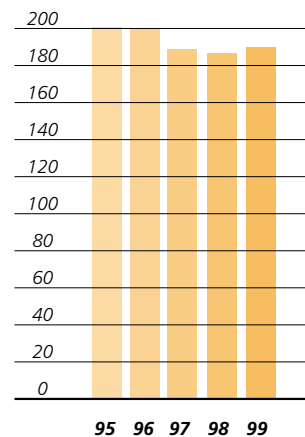
	1997	1998	1999 (%)
Työssäolotunnit	82,6	82,3	82,1
Vuosilomat	8,6	9,0	8,7
Työajan lyhennys	3,7	3,7	3,8
Sairaspöissaolot	3,5	2,7	3,0
Tapaturmat	0,2	0,4	0,3
Muut poissaolot	1,3	1,8	2,2
Yhteensä (1000 h)	399	389	409
Ylityöt (%)	1,8	2,2	3,4

kinäinen suhde muuttui siten, että muiden poissaolojen osuus on kasvanut lievästi kolmessa vuodessa noin yhdellä prosenttiyksiköllä ollen 2,2 % vuonna 1999. Suurimpana yksittäisenä syynä oli vuorotteluvapaiden osuuden kasvaminen. Huomattavaa on, että ylityöiden määrä on kasvanut kolmessa vuodessa 1,6 prosentti-yksikköä huolimatta uusrekrytoinneista ja oppisopimus-koulutettavien palkkaamisesta.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

Vuoden 1999 päättyessä konsernin palveluksessa oli vakinaisesti kokopäivätoimisia henkilöitä 177 (179) ja osa-aikaisia 8 (4). Konsernin koko henkilökunnan keskimää-räinen lukumäärä muunnettuna kokopäivätoi-misiksi oli 189 (184), mikä on 2,7 % edellistä vuotta enemmän.

Henkilöstö keskimäärin

Konsernin henkilöstö jakaantui sähkömarkkinalain mukaisesti eriytetyille liiketoiminta-alueille seuraavasti: myyntiliiketoiminta 18 henkilöä, verkkotoiminta 139 henkilöä, kaukolämpö 22 henkilöä ja muu liiketoiminta 10 henkilöä.

HENKILÖSTÖN EDUSTUS

Henkilöstön edustus on toteutettu konsernissa aikaisempaan tapaan johtoryhmissä. Kussakin johtoryhmässä on henkilöstön keskuudestaan kalenterivuodeksi valitsema edustaja. Maaliskuun alussa 1999 toteutetun organisaatiouudistuksen jälkeen henkilöstön edustajat johtoryhmissä olivat:

Konsernin johtoryhmä: Arto Hirvonen
Ulla Kirkkopelto

Kainuun Sähkö Oyj:n johtoryhmä: Mikko Leinonen

Liiketoimintojen johtoryhmät:

Sähkön myynti: Ulla Kirkkopelto

Tuotantoresurssit: Mikko Leinonen

Sähkön siirto: Mikko Leinonen

Rakentaminen ja kunnossapito: Eero Mäyrä

Konsernipalvelut: Sirpa Kela

Kajaanin Lämpö Oy:n johtoryhmä: Seppo Kopsa
Kari Leskinen

Henkilöstöryhmien edustajina toimivat vuonna 1999:

Kainuun Sähkö Oyj

Lauri Järvinen, sähköalan työntekijät

Sirpa Kela, teollisuustoimihenkilöt

Ulla Kirkkopelto, ylemmät toimihenkilöt

Markku Tervo, tekniset toimihenkilöt

Kajaanin Lämpö Oy

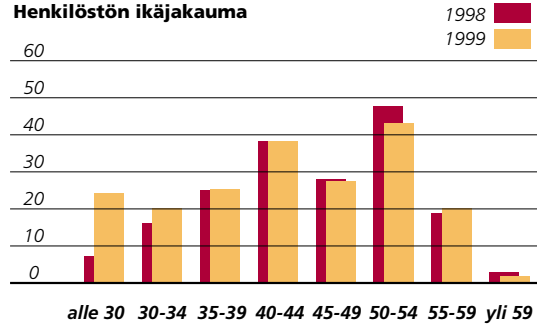
Arto Hirvonen,

kaukolämpöalan työntekijät

Kari Leskinen,

tekniset toimihenkilöt

Henkilöstön ikäjakauma

NÄKYMIÄ VUODELLE 2000

Konserniyhtiöissä on rakennettu runsaan kahden vuoden ajan mittavaa laatu-, ympäristö- sekä työterveys- ja turvallisuusasiat sisältävää toimintajärjestelmää. Toimintajärjestelmän kokonaisrakenne on luotu siten, että osajärjestelmät ovat sertifioitavissa kansainvälisten standardien mukaisesti seuraavasti: laatujärjestelmä (ISO 9001), ympäristöjärjestelmä (ISO 14001), työterveys- ja turvallisuusjärjestelmä (BS 8800). SFS Sertifiointi Oy suoritti toimintajärjestelmän auditoinnin helmikuun alussa 2000. Löydetyt poikkeamat korjataan kevään aikana ja tavoitteena on saada järjestelmä sertifioituksi kesään 2000 mennessä

Valmistuttuaan toimintajärjestelmä ohjaa toimintaa kaikilla liiketoiminnan osa-alueilla sekä tarjoaa kehittämissä ympäristön yhä kiristyvässä kilpailutilanteessa. Toimintajärjestelmä toimii konsernissa sekä työ-, laatu-, ympäristö-, terveys- ja turvallisuusohjeena että strategia- ja vuosisuunnitteluohjeena eli on kokonaisvaltainen kehittämissä ja johtamisjärjestelmä. Henkilöstön tulospalkkaus vuodelta 1999 ja 2000 on sidottu toimintajärjestelmän valmistumiseen aikataulussa.

Kesällä 2000 oppisopimusjakson päättyessä pyritään mahdollisimman monelle oppisopimuskoulutettavista tarjoamaan mahdollisuus siirtyä yhtiön palvelukseen, jotta osaamisen siirtyminen uusille työntekijöille voitaisiin varmistaa.

Hallituksen toimintakertomus

KONSERNIRAKENNE

Kainuun Sähkö -konsernin muodostavat emoyhtiö Kainuun Sähkö Oyj sekä tytäryhtiöt Kajaanin Lämpö Oy ja Ekosähkö Oy.

Tilinpäätöksessä emoyhtiön toiminta on käsitelty sähkömarkkinalain eriyttämisperiaatteiden mukaisesti. Myyntiliiketoiminta sisältää varsinaisen sähkön myynnin lisäksi tuotantoresurssit eli vähäiseksi katsottavan oman tuotannon sekä yhtiön omistamat ja vuokraamat voimantuotanto-osuudet ja sähkön oston. Verkko-toiminta sisältää sähkön siirron sekä verkostojen rakentamisen ja kunnossapidon omien verkostojen osalta. Muu liiketoiminta sisältää lähinnä konsernin ulkopuolisille asiakkaille tehdyt sähköverkkojen rakentamis- ja kunnossapitopalvelut.

Konserni on organisoitu toimialalla selvästi toisistaan erottuvien liiketoimintojen mukaisesti, mikä poikkeaa jossain määrin sähkömarkkinalain eriyttämisveloitteista: emoyhtiön liiketoiminnot ovat sähkön myynti, tuotantoresurssit, sähkön siirto sekä verkostojen rakentaminen ja kunnossapito. Kaukolämpötoimintaa harjoittaa Kajaanin Lämpö Oy. Ekosähkö Oy toimii Ekosähkö-tuotteen markkinoinnin tukena, varsinaista liiketoimintaa yhtiö ei ole harjoittanut.

Konsernin hallinnassa on huomattava määrä omia ja vuokrattuja voimantuotanto-osuuksia, joista merkittävin on Kajaanin kaupungilta pitkäaikaisella sopimuksella vuokrattu 50 %:n osuus Kainuun Voima Oy:n voimantuotannosta.

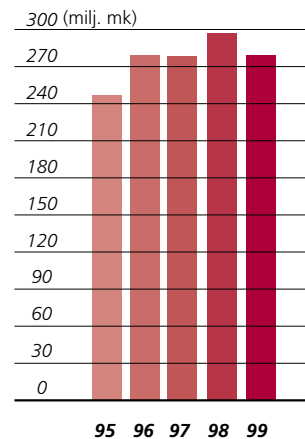
TULOS JA LIIKEVAIHTO

Konsernin tulos oli vuonna 1999 selvästi edellistä vuotta heikompi. Tuloksen heikkenemisen merkittävimpiä syitä olivat sähkön alhainen markkinahinta, kovan kilpailun aiheuttama katteiden pieneneminen, Kainuun Voima Oy:n tuotantolaitteiston vikaantumiset, huono vesitilanne Kainuussa, resurssien vahvistamisen aiheuttama kustannusten kasvu sekä edellistä vuotta vähäisemmät omaisuuden myyntivoitot.

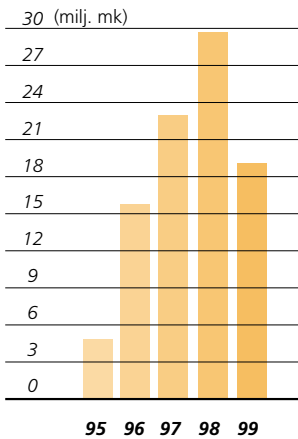
Liikevoitto oli 17,0 miljoonaa markkaa (edellisenä vuonna 27,5 milj. mk), mikä oli 6,1 % liikevaihdosta (9,3). Voitto ennen veroja oli 18,9 miljoonaa markkaa (29,7) ja sijoitetun pääoman tuotto 4,8 % (7,8).

Taloudellista tulosta arvioitaessa on huomattava, että vuoden 1999 aikana toteutettu poistokäytännön muutos pienensi konsernin poistoja noin 7,6 miljoonaa markkaa (- 26 %). Poistoajoja muutettiin vastaamaan paremmin laitteistojen odotettavissa olevaa käyttöaikaa.

Liikevaihto

Voitto ennen veroja

Konsernin liikevaihto pieneni edellisestä vuodesta 6,0 % ja oli 279,5 miljoonaa markkaa.

Vuosi 1999 oli Kainuussa selvästi edellistä vuotta lämpimämpi: lämpötilariippuvan energian käyttöä kuvaava lämmitystarveluku oli 6,3 % pienempi kuin vuonna 1998 ja 5,9 % tilastollista normaalivuotta pienempi.

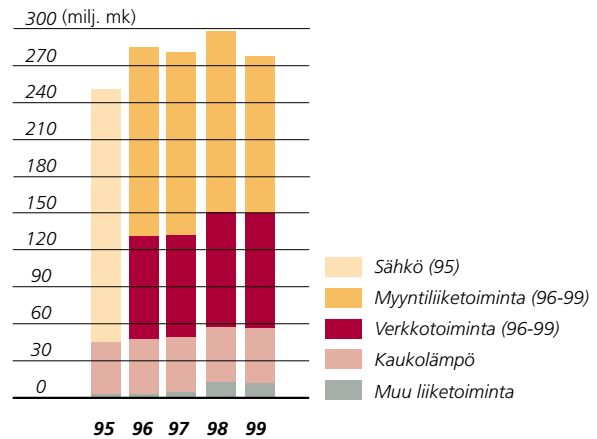
LIIKETOIMINNAT

Myyntiliiketoiminta oli selvästi tappiollista, koska sähkön markkinahinta painui omien tuotantoressurssien kustannustason alapuolelle. Kaukolämmön tulos heikkeni, koska Kainuun Voima Oy:n yhteistuotannon kiinteiden kustannusten jakoa sähkön ja kaukolämmön kesken muutettiin edellisestä vuodesta. Poistokäytännön muutos pienensi verkkotoiminnan ja kaukolämmön poistoja.

Konsernin liikevaihto ja liikevoitto liiketoiminnoittain (milj. mk)

	1999		1998	
	liikevaihto	liikevoitto	liikevaihto	liikevoitto
Myyntiliiketoiminta	131,6	-7,7	154,8	2,5
Verkkotoiminta	101,8	20,6	95,2	18,1
Kaukolämpö	46,0	2,8	44,8	6,1
Muut liiketoiminnat	6,8	1,5	9,5	0,9
Liiketoimintojen välinen	-6,7	-0,1	-7,1	-0,1
Yhteensä	279,5	17,0	297,2	27,5

Liikevaihto liiketoiminnoittain

Myyntiliiketoiminta

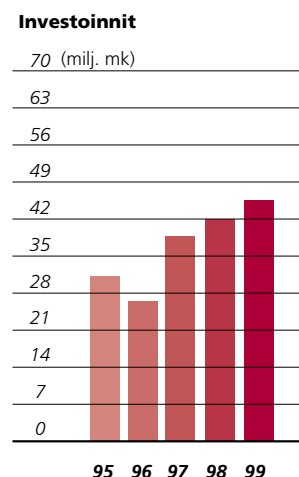
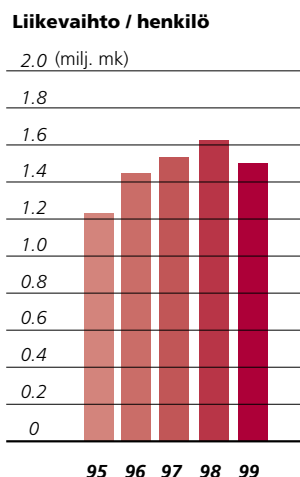
Sähkön markkinahinta oli ennätysellisen alhaisella tasolla, koska Pohjoismaissa oli ylituotantotilanne johtuen lähinnä Norjan ja Ruotsin keskimääräistä runsaammasta vesimäärästä. Nord Pool -sähköpörssin systeemihinta eli spot-markkinoilla noteerattavien tuntihintojen keskiarvo oli 8,0 p/kWh (8,2), mikä alitti selvästi Kainuun Sähkön pitkäaikaisiin sitoumuksiin liittyvien tuotantoressurssien keskihinnan.

Kirstynyt kilpailu pudotti myyntihintatason niin alhaiseksi, ettei myyntikate riittänyt peittämään omien tuotantoressurssien kiinteitä kustannuksia, ja toiminta oli tappiollista. Jonkin verran tappiota onnistuttiin pienentämään volyymin kasvulla. Alhainen hintataso näkyy myös liikevaihdon pienenemisenä.

Myyntiliiketoiminnan liikevaihto oli 131,6 miljoonaa markkaa (154,8) ja liiketappio 7,7 miljoonaa markkaa, kun edellisenä vuonna liikevoitto oli 2,5 miljoonaa markkaa. Sähköä myytiin yhteensä 1025 GWh (+ 7,9 %).

Kilpailutilanne oli koko vuoden erittäin ankara. Suurilta asiakasmenetyksiltä vältyttiin, mutta myynnin keskihinta laski selvästi. Sopimusasiakkaiden määrä lisääntyi merkittävästi, ja vastaavasti myynti julkisilla hinnoilla ns. toimitusvelvollisuusasiakkaille väheni.

Osuuskauppa Maakunnan kanssa tehtiin heinäkuussa 1999 sopimus bonusyhteistyöstä. Merkittävä osa Maakunnan jäsenistöstä koki järjestelyn myönteisenä ja teki sähkön ostoon liittyvän bonussopimuksen.

Myös kilpailu vihreän sähkön markkinoilla kiristyi uusien myyjien ja lisääntyneen mainonnan myötä. Yhtiön Ekosähkö-tuote säilytti edelleen vahvan asemansa tässä markkinasegmentissä.

Vuoden 1999 lopussa Kainuun Sähkö myi sähköä oman jakeluverkon lisäksi 79 (67) muun jakeluverkon alueella ja vastaavasti yhtiön oman jakeluverkon alueella toimi vuoden lopussa 29 (26) muuta sähkömyyjää. Vuonna 1999 yhtiön markkinaosuus oman jakeluverkon alueella käytetystä sähköstä oli 88,5 % (93,8).

Sähkön hankinnan keskihinta aleni vuoden 1999 aikana selvästi, mutta kuitenkin huomattavasti vähemmän kuin myyntihinnat. Tukkusähkösopimuksiin tehtiin hintaa alentavia muutoksia ja Nord Pool -sähköpörssin spot-markkinoilta ostettiin runsaasti edullista sähköä. Sen sijaan vesivoiman tuotanto jäi Kainuussa kuivan vesivuoden johdosta 70 %:iin normaalista ja vastapainesähkön tuotanto oli Kainuun Voima Oy:n voimalaitoksen pitkittyneen kymmenvuotishuollon vuoksi vain 67 % normaalista.

Sähkökaupan riskeiltä suojauduttiin yhtiön riskienhallintapolitiikan mukaisesti Nord Pool -sähköpörssin termiinituotteilla. Riskienhallintapolitiikka uusittiin syksyllä 1999 yhteistyössä ruotsalaiseen Graningekonserniin kuuluvan Europower Trading AB:n kanssa. Riskienhallintaan liittyvää salkkurakennetta ja raportointia kehitettiin ja valtuutuksia tarkistettiin. Vuoden 2000 helmikuun alusta alkaen osa riskienhallintapalveluista ostetaan Europower Trading AB:ltä.

Verkkotoiminta

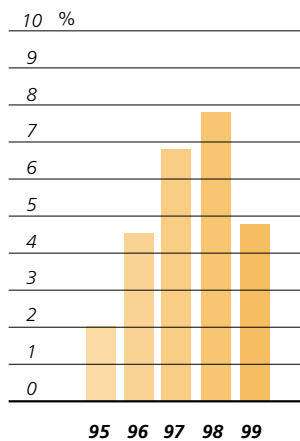
Verkkotoiminnan liikevaihto oli 101,8 miljoonaa markkaa (95,2) ja liikevoitto 20,6 miljoonaa markkaa (18,1). Verkkotoiminnan sijoitetun pääoman tuotto oli 6,6 % (5,8). Verkkotoiminnan tulokseen sisältyy kiinteistöjen ja kuljetuskaluston myyntivoittoja 1,2 miljoonaa markkaa. Vuonna 1998 omaisuuden myyntivoitot olivat 2,6 miljoonaa markkaa.

Poistoajoja muutettiin siten, että verkon pitoajat vastaavat paremmin odotettavissa olevaa käyttöaikaa. Sähköasemien pitoaikaa nostettiin 25 vuodesta 30 vuoteen ja muun verkoston pitoaikaa 18-25 vuodesta 40 vuoteen. Toteutetut muutokset pienensivät verkkotoiminnan poistoja noin 6,6 miljoonaa markkaa (25,5 %).

Kainuun Sähkön verkkovastuualueella siirrettiin sähköä jakeluverkkoon liittyneille asiakkaille yhteensä 670 GWh (+ 0,4 %). Yhtiön alueverkkoon liittyneeseen kulutukseen siirrettiin sähköä 68 GWh (+ 4,1 %). Molemmat em. energiamäärät sisältävät verkostohäviöt. Vuoden lopussa siirtoasiakkaita oli 51 432 (+ 591). Uusia liittymiä rakennettiin 494 kpl (+ 18,5 %).

Vuonna 1999 vikoja esiintyi runsaasti erityisesti keskijänniteverkossa. Juhannuksen aikaan oli runsaasti ukonilmoja, ja heinäkuun puolivälissä sekä marraskuun alussa ongelmia aiheuttivat myrskyt. Joulukuussa Kainuussa oli poikkeuksellisen runsaasti tykkylunta, jolloin puusto ja sähköjohdot joutuivat koville jää- ja lumikuormien vuoksi. Lisäksi kantaverkossa oli marraskuun lopussa iso häiriö, joka koski laajoja alueita jakeluverkon pohjois- ja itäosissa.

Sijoitetun pääoman tuotto

Siirtohintoja laskettiin hieman maaliskuun alussa 1999. Muutos koski ei-sähkölämmitteisiä omakoti- ja paritaloja. Hintamuutos vaikutti tulokseen alentavasti 0,9 miljoonaa markkaa.

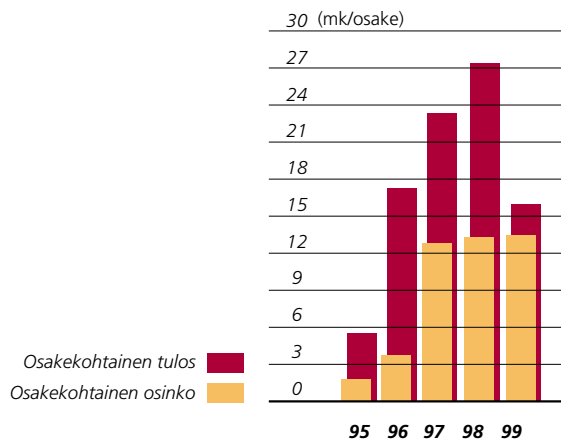
Kaukolämpö

Tytäryhtiö Kajaanin Lämpö Oy:n liikevaihto oli 46,0 miljoonaa markkaa (44,8) ja liikevoitto 2,8 miljoonaa markkaa (6,1). Yhtiön sijoitetun pääoman tuotto oli 7,4 % (11,1). Tuloksen heikkeneminen johtui lähinnä Kainuun Voima Oy:n höyryvoimalaitoksen kustannusten jaon muutoksesta sähkön ja kaukolämmön välillä sekä voimalan pitkittyneen vuosihuollon aiheuttamasta öljyn käytön lisääntymisestä.

Kajaanin Lämpö myi kaukolämpöä 1 383 (+ 13 kpl) asiakkaalleen yhteensä 272 GWh (- 2,9 %). Hankitusta lämpöenergiasta ostettiin Kainuun Voima Oy:ltä 84 % (95), UPM-Kymmene Oy:ltä 11 % (3) ja omilla lämpökeskuksilla tuotettiin 5 % (2). Kainuun Voiman osuuden tilapäinen väheneminen johtui voimalaitoksen kymmenvuotishuollon pitkittymisestä, joka aiheutti kaukolämpöyhtiölle noin 1,8 miljoonan markan lisäkustannukset.

Kainuun Voima Oy:n yhteistuotannon kustannukset jaetaan konsernissa sähkölle ja kaukolämmölle vaihtoehdoisten hankintakustannusten suhteessa ns. hyödynjakoperiaatteen mukaisesti. Vuosina 1994-1998 höyryvoimalaitoksen kiinteät kustannukset jaettiin suhteessa 70/30 (sähkö/kaukolämpö). Vuoden 1999 aikana siirryttiin sähkön markkinahinnan voimakkaan heilahtelun

Osakekohtainen tulos ja osinko

vuoksi jakosuhteen vuosittaiseen tarkasteluun siten, että kaukolämmön osuus voi vaihdella välillä 20...45 %. Vuonna 1999 kaukolämmön osuus höyryvoimalaitoksen kiinteistä kustannuksista sekä voimalaitoksen käytöstä Kajaanin kaupungille maksettavasta vuokrasta oli 45 %. Muutos lisäsi kaukolämpöyhtiön kustannuksia 4,4 miljoonaa markkaa.

Lämpöyhtiön poistoajoja muutettiin vuoden 1999 kuluessa vastaamaan paremmin odotettavissa olevaa laitteistojen käyttöaika. Verkoston vanhan osan poistoajaa jatkettiin 18 vuodesta 28 vuoteen, uuden osan poistoajaa 30 vuodesta 40 vuoteen ja lämpökeskusten poistoajoja 15-25 vuodesta 30 vuoteen. Muutoksen seurauksena poistot pienenevät noin miljoonalla markalla.

Kainuun Sähkö Oyj omistaa Kajaanin Lämpö Oy:n osakkeista 51 % ja Kajaanin kaupunki 49 %.

Muu liiketoiminta

Muu liiketoiminta koostuu lähinnä verkstourakoinnista, katuvalo- ja liikennevalopalveluista sekä mastourakoinnista. Vuonna 1999 muun liiketoiminnan liikevaihto oli 6,8 miljoonaa markkaa (9,5) ja liikevoitto 1,5 miljoonaa markkaa (0,9).

RAHOITUS JA INVESTOINNIT

Liiketoiminnan rahavirta oli konsernissa 30,7 miljoonaa markkaa (45,4). Investointien omarahoitusaste oli 94 % (139).

Konsernin investointien rahavirta oli -42,6 miljoonaa markkaa (-39,0). Sähköverkkoon investoitiin 13,4 miljoonaa markkaa (12,7) ja kaukolämpöinvestoinnit olivat 2,8 miljoonaa markkaa (2,5).

Konsernin rahoituksen rahavirta oli -3,7 miljoonaa markkaa (-3,5). Uusia liittymismaksuja saatiin 9,5 miljoonaa markkaa (8,2). Lainoja lyhennettiin 1,0 miljoonalla markalla (1,0).

Rahavarojen muutos tilikaudella oli -15,5 miljoonaa markkaa (2,9).

Vuonna 1997 Lapin Sähkövoima Oy:ssä päätettiin toteuttaa järjestely, jonka seurauksena pohjoissuomalaiset sähköyhtiöt menivät osakkaiksi Lapin Sähkövoima Oy:öön, joka osti valtiolta Kemijoki Oy:n osakkeita. Maksujärjestelystä sovittiin siten, että Lapin Sähkövoima maksaa osakkeet vuosina 1997-1999. Kainuun Sähkön osuus kaupasta oli yhteensä noin 43 miljoonaa markkaa, josta viimeinen maksuosuus, 16,6 miljoonaa markkaa, maksettiin vuonna 1999.

Konsernin omavaraisuusaste oli tilikauden päättyessä 83,1 % (82,6). Maksuvalmius heikkeni, mutta oli edelleen hyvällä tasolla. Maksuvalmiussuhde (quick ratio) oli 2,9 (3,1).

VUOSI 2000

Konsernissa perustettiin keväällä 1998 projekti selvittämään vuosituhannen vaihtumisesta järjestelmille ja laitteille aiheutuvat ongelmat ja niiden liiketoiminnoille aiheuttamat riskit. Hyvän valmistautumisen ja tietojärjestelmiin tehtyjen lukuisten muutosten ansiosta vuosituhannen vaihe sujui ongelmitta.

KAINUUN VOIMA OY

Kainuun Sähkö -konsernin käyttöön on vuokrattu pitkäaikaisella sopimuksella (vuosiksi 1994 - 2043) Kajaanin kaupungin omistama 50 %:n osuus Kainuun

Voima Oy:n voimantuotantokapasiteetista. Voimayhtiö tuottaa konsernin tarpeisiin kaukolämpöä ja sähköä ja toimii omakustannusperusteisesti ns.

Mankala-periaatteella, jonka mukaan muuttuvat kustannukset jaetaan energiankäytön mukaisesti ja kiinteät kustannukset omistuksen suhteessa.

Alustavien tilinpäätöstietojen mukaan Kainuun Voiman liikevaihto vuonna 1999 oli 96 miljoonaa markkaa (133) ja tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja 9,2 miljoonaa markkaa. Voimayhtiön hallituksessa on tehty päätös kertyneen poistoeron purkamisesta vuosina 1999-2001, mikä toteutetaan alentamalla kiinteiden kustannusten veloituksia. Vuonna 1999 poistoeroa purettiin tappion verran eli 9,2 miljoonaa markkaa, mikä paransi Kainuun Sähkö -konsernin tulosta 4,6 miljoonaa markkaa. Kainuun Voiman taseen loppusumma oli 543 miljoonaa markkaa (458) ja pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä 380 miljoonaa markkaa (298). Kertynyttä poistoeroa oli taseessa vuoden 1999 lopussa 25 miljoonaa markkaa (34).

Kainuun Voiman höyryvoimalaitos otettiin käyttöön vuonna 1989 ja vuonna 1999 voimalaitoksessa tehtiin perusteellinen kymmenvuotishuolto. Huollon yhteydessä höyryturbiinissa havaittiin odottamattomia eroosiokorroosion aiheuttamia vaurioita, minkä vuoksi huolto kesti huomattavasti suunniteltua pitempään. Pitkittyneen huoltoseisokin lisäksi voimayhtiön liikevaihtoa pienensi se, ettei lauhdesähköä kannattanut tuottaa sähkön alhaisen markkinahinnan vuoksi.

Vuonna 1998 aloitettu noin 80 miljoonan markan laajennusinvestointi saatiin valmiiksi. Investointi sisälsi höyryn ja kaukolämmön tuotantoon käytettävän öljykäyttöisen 120 MW vara- ja huippukattilan, kaukolämpö- ja höyryakut, vesilaitoksen, kaukolämpöputken siirtokapasiteetin lisäämisen sekä valvomon uusinnan. Laitteistojen käyttöönottoa vaikeutti höyryvoimalaitoksen turbiinivaurio. Uudesta kattilalaitoksesta on varattu Kainuun Sähkö -konsernin käyttöön 12,5 MW ja konsernin osuus investoinnista on noin 18,5 miljoonaa markkaa. Kainuun Voima rahoitti investoinnin lisäämällä pitkäaikaisen lainojen määrää.

Kainuun Voimassa laadittiin vuoden 1999 aikana ympäristöjärjestelmä, joka sertifioitiin ISO 14001-standardin mukaisesti tammikuussa 2000.

YHTIÖN OMISTAJAT

Yhtiön omistuspohjassa ei tapahtunut muutoksia vuoden aikana.

Yhtiön osakkaat, osake- ja äänimäärä sekä osuus prosentteina 24.2.1999

Kajaanin kaupunki	298 544	37,5
Graningeverkens AB (publ)	204 400	25,7
Kuhmon kaupunki	133 289	16,7
Sotkamon kunta	95 427	12,0
Suomussalmen kunta	33 120	4,2
Vaalan kunta	32 000	4,0
Yhteensä	796 780	100 %

YRITYSHALLINTO

Varsinainen yhtiökokous pidettiin 8.4.1999. Hallituksen kokoonpanossa tapahtui eräitä muutoksia.

Hallituksen jäseninä toimivat vuonna 1999 (toiminut yhtiön hallituksessa):

Puheenjohtaja

Pentti Hakulinen, kaupunginjohtaja, Kajaani (1.1.1994 ->)

Varapuheenjohtaja

Erkki Airaksinen, toimitusjohtaja, Kuhmo (1.1.1991 ->)

Jäsenet

Lars Enslöf, varatoimitusjohtaja (Graninge),

Djursholm, Ruotsi (17.10.1997 ->)

Timo Korhonen, toiminnanjohtaja,

Sotkamo (23.5.1997 ->)

Eino Majava, rakennusmestari,

Kajaani (1.1.1994 ->)

Raimo Piirainen, veturinkuljettaja,

Kajaani (23.5.1997 – 8.4.1999)

Asta Tolonen, talousjohtaja,

Suomussalmi (17.10.1997 ->)

Tellervo Huotari, lehtori, Kajaani (8.4.1999 ->)

Varajäsen

Magnus Buchert, toimitusjohtaja,

(Graninge Energia Oy), Helsinki (8.4.1999 ->)

Tilintarkastus

Yhtiökokouksen valitsemana varsinaisena tilintarkastajana

toimi Tilintarkastajien Oy - Ernst & Young, KHT-yhteisö,

vastuullisena tilintarkastajana KTM Eero Huusko, KHT.

HENKILÖSTÖ JA ORGANISAATIO

Vuoden 1999 aikana vahvistettiin resursseja palkkaamalla uutta henkilökuntaa ja valitsemalla 14 nuorta ammattikoulun suorittanutta henkilöä johtoasentajien oppisopimuskoulutukseen.

Vuoden 1999 päättyessä konsernin palveluksessa oli vakinaisesti kokopäivätoimisia henkilöitä 177 (179).

Osa-aikaisten henkilöiden määrä lisääntyi kahdeksaan (4) osa-aikaeläkkeelle siirtymisten vuoksi. Konsernin koko henkilökunnan keskimääräinen lukumäärä muunnettuna kokopäivätoimiseksi oli 189 (184). Emoyhtiön keskimääräinen henkilömäärä oli 167 (161), josta verkkotoiminnan piirissä työskenteli 139 henkilöä (132).

Konsernin henkilöstökulut kasvoivat 10,8 %. Noin kolmannes kasvusta johtui yleisestä palkkatason noususta, kolmannes ylitöiden lisääntymisestä ja kolmannes henkilöstömäärän kasvusta.

Maaliskuussa 1999 otettiin käyttöön uusi liiketoimintapohjainen organisaatio. Vastuut on jaettu johtajiston kesken seuraavasti:

Timo Pylvänen, 44 v, dipl.ins.

Toimitusjohtaja

Tuomo Niskanen, 41 v, KTM

Konsernipalvelut

Pekka Partanen, 46 v, ins., MKT

Sähkön myynti

Ekosähkö Oy

Paula Ala-Nojonen, 48 v, dipl.ins.

Tuotantoresurssit

Sähkön siirto

Oiva Rusanen, 51 v, ins.

Verkoston rakentaminen ja kunnossapito

Pekka Keränen, 51 v, ins., PD

Kajaanin Lämpö Oy (kaukolämpö)

Johtajiston lisäksi konsernin johtoryhmän työskentelyyn osallistuivat vuoden aikana henkilöstön edustajina Arto Hirvonen (Kajaanin Lämpö Oy) ja Ulla Kirkkopelto (Kainuun Sähkö Oyj).

NÄKYMÄT VUODELLE 2000

Marraskuussa 1999 käynnistettiin sähkö- ja televerkkojen rakennus- ja kunnossapito-yhtiön perustamiseen tähtäävät selvitykset yhteistyössä Kajaanin Puhelinosuuskunnan kanssa. Yhtiöittämisen tavoitteena on parantaa toiminnan kilpailukykyä vahvistamalla resursseja ja yhdistämällä osaamista. Kainuun Sähkö Oyj:n tytäryhtiöksi perustettavan rakennus- ja kunnossapito-yhtiön toiminta pyritään aloittamaan vuoden 2000 aikana.

Konsernissa rakennettiin vuoden 1999 aikana toimintajärjestelmää, jonka avulla tehostetaan ja systematisoidaan liiketoimintojen ja prosessien jatkuvaa parantamista.

Järjestelmä kattaa laatuun, ympäristöön sekä työterveyteen ja turvallisuuteen liittyvät asiat ja tavoitteena on saada se sertifioituksi kevään 2000 aikana.

Oman tuulivoimatuotannon rakentamishanke käynnistettiin vuoden 2000 alussa. Tarkoituksena on rakentaa Paltamon Kivesvaaralle tuulivoimatehoa yhteensä noin kolme megawattia. Ensimmäiset tuulivoimalat on suunniteltu otettavan käyttöön kesällä 2001.

Myyntiliiketoiminnan volyymin odotetaan alenevan vuoden 2000 aikana, koska erityisesti suurasiakas-segmentissä hintataso on pudonnut jopa Nord Poolin termiinihintojen alapuolelle.

Vuonna 2000 konsernin tuloksen odotetaan paranevan hieman, koska vuoden 1999 aikana oli runsaasti tavanomaisesta poikkeavia kustannuseriä. Myyntiliiketoiminnan odotetaan kuitenkin pysyvän tappiollisena, koska sähkön markkinahinta näyttää pysyvän alhaisena pohjoismaisen ylikapasiteetin vuoksi.

Tuloskehitykseen voivat merkittävästi vaikuttaa ennakkoidusta poikkeava pohjoismainen vesitilanne, vuoden keskilämpötila, voimantuotantolaitteiston käytettävyyden sekä kilpailutilanteen kehittyminen.

HALLITUKSEN VOITONJAKOESITYS

Konsernin jakokelpoinen oma pääoma on 13 662 597,27 mk, josta Kainuun Sähkö Oyj:n osuus on 15 224 200,38 mk. Kainuun Sähkö Oyj:n oma pääoma koostuu tilinpäätöksen osoittamasta voitosta 11 366 279,00 mk sekä edellisten vuosien voittovaroista 3 857 921,38 mk.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkona jaetaan 13,00 markkaa osakkeelta eli yhteensä 10 358 140,00 mk.

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ**KUVAAVAT TUNNUSLUVUT (1 000mk)**

	1995	1996	1997	1998	1999
Liikevaihto	247 562	284 621	282 792	297 240	279 466
Liikevoitto	5 190	15 600	23 647	27 547	17 006 *)
-osuus % liikevaihdosta	2,1	5,5	8,4	9,3	6,1
Voitto ennen satunnaisia eriä	5 036	15 608	24 338	29 754	18 867 *)
-osuus % liikevaihdosta	2,0	5,5	8,6	10,0	6,8
Voitto ennen veroja	4 987	15 608	22 781	29 754	18 867 *)
-osuus % liikevaihdosta	2,0	5,5	8,1	10,0	6,8
Oman pääoman tuotto-%	1,1	3,3	5,0	5,6	3,4 *)
Sijoitetun pääoman tuotto-%	2,0	4,5	6,8	7,8	4,8 *)
Omavaraisuusaste-%	79,3	78,3	81,7	82,6	83,1
Bruttoinvestoinnit	31 148	26 366	38 035	42 012	44 474
-osuus % liikevaihdosta	12,6	9,3	13,4	14,1	15,9
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	202	199	188	184	189
Osakekohtainen tulos, mk/osake	5,85	17,63	23,73	27,13	16,15 *)
Osakekohtainen osinko, mk/osake	1,50	4,00	12,60	13,00	13,00
Osinko tuloksesta %	25,6	22,7	53,1	47,9	80,5 *)
Osakekohtainen oma pääoma, mk/osake (Sisältää tytäryhtiö Kajaanin Lämpö Oy:n siirtokelpoiset liittymismaksut)	199,49	206,78	221,30	230,70	229,43

*) Tunnusluku ei ole vertailukelpoinen poistoaikojen jatkamisen vuoksi.

Laskentakaavat

Oman pääoman tuotto-% =

$$\frac{\text{voitto tai tappio ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja - verot}}{\text{oma pääoma + vähemmistöosuus + liittymismaksut}} \times 100$$

(vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Sijoitetun pääoman tuotto-% =

$$\frac{\text{voitto tai tappio ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{taseen loppusumma - korottomat velat}} \times 100$$

(vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Omavaraisuusaste-% =

$$\frac{\text{oma pääoma + vähemmistöosuus + liittymismaksut}}{\text{taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$$

Tuloslaskelma

KONSERNI

(1 000 mk)

1999

1998

Liite

LIKEVAIHTO	1)	279 466	297 240
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) / vähennys (-)			-1 401
Valmistus omaan käyttöön		23 011	19 249
Liiketoiminnan muut tuotot	2)	3 444	3 575
Materiaalit ja palvelut	3)	170 309	176 244
Henkilöstökulut	4)	45 273	40 861
Poistot ja arvonalentumiset	5)	21 497	28 648
Liiketoiminnan muut kulut	6)	51 836	45 365
		<hr/>	<hr/>
		288 915	291 117
LIKEVOITTO		17 006	27 547
Rahoitustuotot ja -kulut	7)	1 862	2 207
VOITTO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		18 867	29 754
VOITTO ENNEN VEROJA		18 867	29 754
Välittömät verot	8)	5 537	8 558
Vähemmistön osuus		1 109	2 278
		<hr/>	<hr/>
		6 646	10 835
TILIKAUDEN VOITTO	9)	12 221	18 919

KAINUUN SÄHKÖ OYJ

(1 000 mk)		1999	1998
	<i>Liite</i>		
LIKEVAIHTO	1)	233 864	252 782
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) / vähennys (-)			-1 401
Valmistus omaan käyttöön		21 120	17 531
Liiketoiminnan muut tuotot	2)	4 097	4 491
Materiaalit ja palvelut	3)	139 793	150 204
Henkilöstökulut	4)	39 915	35 672
Poistot ja arvonalentumiset	5)	19 376	25 485
Liiketoiminnan muut kulut	6)	45 675	40 525
		<hr/> 244 758	<hr/> 251 886
LIKEVOITTO		14 323	21 518
Rahoitustuotot ja -kulut	7)	4 112	2 483
VOITTO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		18 435	24 001
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		18 435	24 001
Tilinpäätössiirrot	10)	2 376	8 185
Välittömät verot	8)	4 693	4 457
		<hr/> 7 069	<hr/> 12 642
TILIKAUDEN VOITTO	9)	11 366	11 359

Tase

KONSERNI

(1 000 mk) 1999 1998

VASTAAVAA

Liite

Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet	11)	11 621	9 936
Aineelliset hyödykkeet	12)	314 245	310 327
Sijoitukset	13)	43 819	27 237
		369 686	347 500

Vaihtuvat vastaavat

Vaihto-omaisuus	15)	1 491	1 763
Pitkäaikaiset saamiset	16)	205	380
Lyhytaikaiset saamiset	17)	56 435	52 872
Rahat ja pankkisaamiset		53 061	68 576
		111 192	123 592
		480 877	471 092

VASTATTAVAA

Oma pääoma

Osakepääoma	18)	7 968	7 968
Ylikurssirahasto	19)	33 219	33 219
Liittymismaksut	20)	40 349	39 672
Edellisten tilikausien voitto	21)	101 219	94 422
Tilikauden voitto	9)	12 221	18 919
		194 975	194 199

Vähemmistöosuus 22) 11 612 10 503

Muut pakolliset varaukset 191

Vieras pääoma

Laskennallinen verovelka	23)	39 278	38 627
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Liittymismaksut	24)	192 986	184 193
Lainat	25)	3 500	4 681
Lyhytaikainen vieras pääoma	26)	38 335	38 889
		274 099	266 390
		480 877	471 092

KAINUUN SÄHKÖ OYJ

(1 000 mk)

1999

1998

VASTAAVAA

Liite

Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet	11)	11 146	9 560
Aineelliset hyödykkeet	12)	268 752	265 362
Sijoitukset	13)	43 791	27 208
Osuudet saman konsernin yrityksissä	14)	7 774	7 804
		331 462	309 934

Vaihtuvat vastaavat

Vaihto-omaisuus	15)		1 401
Pitkäaikaiset saamiset	16)	168	310
Lyhytaikaiset saamiset	17)	56 634	48 702
Rahat ja pankkisaamiset		37 065	56 084
		93 867	105 095

425 330

415 029

VASTATTAVAA

Oma pääoma

Osakepääoma	18)	7 968	7 968
Ylikurssirahasto	19)	33 219	33 219
Edellisten tilikausien voitto	21)	3 858	2 857
Tilikauden voitto	9)	11 366	11 359
		56 411	55 402

Tilinpäätössiirtojen kertymä

27)

136 813

134 438

Muut pakolliset varaukset

191

Vieras pääoma

Pitkäaikainen vieras pääoma			
Liittymismaksut	24)	192 986	184 193
Lainat	25)	3 500	4 681
Lyhytaikainen vieras pääoma	26)	35 428	36 315
		231 915	225 189

425 330

415 029

Rahoituslaskelma

KONSERNI

(1 000 mk)	1999	1998
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto ennen satunnaisia eriä	18 867	29 754
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	21 497	28 648
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	-1 093	-2 253
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 862	-2 207
Muut oikaisut	191	
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	37 600	53 941
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-3 562	-3 025
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	273	732
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-540	-2 614
Rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	33 771	49 034
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-216	-352
Saadut osingot liiketoiminnasta		43
Saadut korot liiketoiminnasta	2 078	2 515
Maksetut välittömät verot	-4 886	-5 858
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	30 746	45 383
Liiketoiminnan rahavirta	30 746	45 383
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit		
Ostetut konserniyhtiöt		-460
Osakkeiden ostot	-16 650	-16 658
Muun käyttöomaisuuden ostot	-27 824	-24 894
Osakkeiden myynnit	98	2 253
Muun käyttöomaisuuden myynnit	1 787	772
Investointien rahavirta	-42 590	-38 986
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-14	-1
Pitkäaikaisten saamisten muutos	175	-44
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-1 181	-1 014
Liittymismaksut	9 471	8 217
Maksetut osingot	-12 122	-10 627
Rahoituksen rahavirta	-3 671	-3 469
Rahavarojen muutos	-15 515	2 928
Rahavarat 1.1.	68 576	65 648
RAHAVARAT 31.12.	53 061	68 576

KAINUUN SÄHKÖ OYJ

(1 000 mk)	1999	1998
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto ennen satunnaisia eriä	18 435	24 001
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	19 376	25 485
Käyttöomaisuuden myyntivoitot/tappiot	-1 063	-2 825
Rahoitustuotot ja -kulut	-4 112	-2 483
Muut oikaisut	191	
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	32 827	44 179
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-7 932	-1 118
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)		1 401
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-873	-3 288
Rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	24 022	41 173
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-216	-352
Saadut osingot liiketoiminnasta	1 926	655
Saadut korot liiketoiminnasta	2 401	2 179
Maksetut välittömät verot	-4 693	-4 457
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	23 441	39 199
Liiketoiminnan rahavirta	23 441	39 199
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit		
Osakkeiden ostot	-16 650	-17 313
Muun käyttöomaisuuden ostot	-25 045	-22 346
Osakkeiden myynnit	98	2 730
Muun käyttöomaisuuden myynnit	1 757	866
Investointien rahavirta	-39 841	-36 063
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-14	-1
Pitkäaikaisten saamisten muutos	141	-41
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-1 181	-1 014
Liittymismaksut	8 794	7 309
Maksetut osingot	-10 358	-10 039
Rahoituksen rahavirta	-2 618	-3 786
Rahavarojen muutos	-19 019	-650
Rahavarat 1.1.	56 084	56 733
RAHAVARAT 31.12.	37 065	56 084

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Kainuun Sähkö –konsernin emoyhtiö on Kainuun Sähkö Oyj, kotipaikka Kajaani. Kainuun Sähkö konserni-tilinpäätöksen jäljennökset ovat saatavissa Kainuun Sähkö Oyj:stä, Ahontie 1, 87250 Kajaani, puh. (08) 61 511.

KÄYTTÖMAISUUDEN ARVOSTUS

Käyttöomaisuus on aktivoitu välittömien hankinta- ja valmistusmenojen suuruisena. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu konsernissa yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeen taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina. Emoyhtiön poistot laskivat

Poistoajat ovat: (vuotta)	Konserni	Emoyhtiö
Alueverkon johtoalueiden korvaukset	40	40
Muut johtoalueiden korvaukset	40	40
ATK-ohjelmistot	5	5
Maapohjan vuokra	25	25
Muut pitkävaikutteiset menot	10	10
Polttoainesäiliöt ja kevyet rakennelmat	12	12
Varasto-, työpaja- ja talousrakennukset, piha-asfaltit	25	25
Toimistorakennukset, väestönsuojat ja tuotannolliset rakennukset	35-15	35
Asuinrakennukset	50	50
Siirtojohdot, sähköasemat, jakeluverkko (vanhat)	22	22
Siirtojohdot, sähköasemat	30	30
Jakeluverkko	40	40
Alueverkko, ostettu	40	40
Apporttina siirtynyt verkosto	26	26
Tuotannolliset koneet ja laitteet	30-5	30
Työkoneet, kuljetuskalusto, ATK-laitteet ja konttori-, kiinteistö- ja muu kalusto	8-2	5
Sähkön mittauslaitteet, rakennusten laitteet	10-3	10
Ohjaus- ja viestijärjestelmät	8-4	8
Voimalaitoksen padot, kanavat ja laitteet	30	30
Lämpöverkko	40-28	
Lämmönmittalaitteet	10-5	

12,4 miljoonalla markalla ja kokonaispoistoja tehtiin 21,8 miljoonaa markkaa, mikä oli 67 % elinkeinoverolain enimmäispoistoista. Konsernin kokonaispoistot olivat 64 % elinkeinoverolain enimmäispoistoista.

TULOKSEN VERTAILUKELPOISUUS

Käyttöomaisuuden poistoaikojen muutos

Käyttöomaisuuden poistoaikojen pidentämisen vaikutus konsernin tuloksen kasvuun on noin 7,6 miljoonaa markkaa, josta Kainuun Sähkö Oyj:n sähköverkon osuus on 6,6 miljoonaa markkaa ja Kajaanin Lämpö Oy:n lämpöverkon osuus 1 miljoonaa markkaa. Konsernin tilikauden tulos käyttöomaisuuspoistojen osalta ei ole vertailukelpoinen edelliseen tilikauteen verrattuna.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Öljyvaraston arvo on merkitty taseeseen muuttuvaan hankintamenuun tai sitä alhaisemman todennäköisen myyntihinnan määräisen alimman arvon periaatteen mukaisesti.

Liiketoiminnan muut tuotot

Konsernin liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyy kiinteistön myynti-voittoja 345 437 markkaa, autojen myyntivoittoja 920 383 markkaa, vuokratuloja 435 524 markkaa, vakuutuskorvauksia 861 337 markkaa, saatuja koulutuskorvauksia 406 022 markkaa ja muita tuloja 475 432 markkaa; yhteensä 3 444 135 markkaa (3 574 874 markkaa).

Valmistus omaan käyttöön

Konsernin valmistus omaan käyttöön –kohtaan sisältyy henkilöstömenoja 4 838 968 markkaa, muita menoja 18 171 660 markkaa sisältäen aineita ja tarvikkeita 12 010 825 markkaa, ulkopuolisia palveluja 5 437 238 markkaa ja muita menoja 723 597 markkaa; yhteensä 23 010 627 markkaa (19 249 390 markkaa, josta henkilöstömenoja 4 063 617 markkaa).

Energian hankinta

Kainuun Voima Oy:n yhteistuotannon kustannusten jakoa muutettiin siten, että Kainuun Sähkö Oyj:n osuus höyryvoimalaitoksen kiinteistä kustannuksista sekä voimalaitoksen käytöstä Kajaanin kaupungille maksettavasta vuokrasta on 55 % (70 %). Muutos pienentää Kainuun Sähkö Oyj:n energian hankinnan kiinteitä kuluja 3,3 miljoonaa markkaa ja vuokria 1,1 miljoonaa markkaa.

Vuokrat

Konsernin tuloslaskelman vuokriin sisältyy Kajaanin kaupungille maksettuja vuokria Kainuun Voima Oy:n voimantuotantokapasiteetista 7 152 022 markkaa. Kainuun Sähkö Oyj:n osuus voimantuotantokapasiteetin vuokrasta laski 1,1 miljoonaa markkaa. Kainuun Sähkö Oyj:n osuus voimantuotantokapasiteetin vuokrasta on 55 % (70 %) ja Kajaanin Lämpö Oy:n osuus 45 % (30 %).

Ylikurssirahasto

Kainuun Sähkö Oyj:n ylikurssirahasto koostuu pääosin vuonna 1994 tapahtuneesta osakeannista Kajaanin kaupungille, jossa Kajaanin kaupungin energialaitos siirtyi silloiselle Kainuun Valo Oy:lle. Kajaanin Lämpö Oy:n ylikurssirahasto koostuu Kajaanin kaupungin ja Kainuun Valo Oy:n vuonna 1994 yhdessä muodostamasta Kajaanin Lämpö Oy:lle maksettusta ylikurssista.

Liittymismaksut

Kainuun Sähkö Oyj:n palautettavat liittymismaksut on käsitelty pitkäaikaisena vieraana pääomana. Kajaanin Lämpö Oy:n siirtokelpoiset liittymismaksut on käsitelty omana pääomana, mutta liittymismaksuja ei esitetä voitonjakokelpoisissa varoissa. Liittymismaksuista ei ole huomioitu laskennallista verovelkaa.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Yhtiöiden erillistilinpäätöksissä ei ole olennaisia laskennallisia verosaamiaisia ja -velkoja. Kajaanin toimitalon arvonkorotuksesta ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Kainuun Sähkö -konsernin tilinpäätökseen on yhdistetty Kajaanin Lämpö Oy, josta Kainuun Sähkö Oyj omistaa 51 % sekä Ekosähkö Oy, josta Kainuun Sähkö Oyj omistaa 100 %.

Konsernitiilin päätös on laadittu hankintamenomenetelmällä. Konsernin sisäiset liiketapahtumat sekä sisäiset saamiset ja velat on eliminoitu. Aktivointien osalta vähäisiä katteita ei ole eliminoitu.

Konsernin tilinpäätössiirtojen kertymä on jaettu vapaaseen omaan pääomaan 99 777 477 markkaa, laskennalliseen verovelkaan 39 277 559 markkaa ja vähemmistöosuuteen 1 221 959 markkaa.

Vähemmistöosuus konsernin tuloksesta ja omasta pääomasta on erotettu ennen yhtiöiden välisten liiketapahtumien sekä saatavien ja velkojen eliminointia. Tytäryhtiö Kajaanin Lämpö Oy ostaa talous- ja hallintopalvelut emoyhtiöltä omakustannushintaan. Ekosähkö Oy:n hankinnasta muodostunut konsernin liikearvo poistetaan 5 vuodessa.

Konsernin tilinpäätös vuodelta 1999 ja vertailutiedot vuodelta 1998 on laadittu uuden kirjanpitolain mukaan.

Valuuttamääräiset erät ja johdannaisinstrumentit

Valuuttamääräiset liiketapahtumat kirjataan kirjanpitoon tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöksessä ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat muunnetaan Suomen markkoiksi Suomen Pankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan keskkurssiin.

Sähköjohdannaisista syntyvät tulosvaikutukset kirjataan olennaisuuden periaatetta noudattaen samanaikaisesti suojauskohteesta syntyvän tulosvaikutuksen kanssa. Mikäli johdannaisopimuksia solmimalla syntyy avoin riskipositio, käsitellään johdannaisopimuksia tältä osin tilinpäätöksessä alimman arvon periaatteen mukaisesti. Tällöin realisoitumattomat tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti, mutta realisoitumattomat voitot jätetään tulouttamatta.

Eläketurva

Kainuun Sähkö Oyj:n ja sen tytäryhtiön Kajaanin Lämpö Oy:n lakisääteinen ja vapaaehtoinen eläketurva on järjestetty Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma-Samossa ja Henkivakuutusosakeyhtiö Novassa.

Pakolliset varaukset

Kainuun Sähkö Oyj:ssä pakollisena varauksena on esitetty työttömyyseläkkeistä johtuva vastuu, 191 000 markkaa, vuodelle 2001.

Tilinpäätöksen liitetiedot

(1 000 mk)	Liite	Konserni		Emoyhtiö	
		1999	1998	1999	1998
Liikevaihto					
Sähkö		233 618	252 571	233 864	252 782
Lämpö		45 848	44 669		
Yhteensä	1)	279 466	297 240	233 864	252 782
Liiketoiminnan muut tuotot					
Vuokratulot		436	380	431	379
Vuokratulot Kajaanin Lämpö Oy:ltä				224	224
Saadut korvaukset		406	148	404	148
Muut tulot Kajaanin Lämpö Oy:ltä				776	776
Käyttöomaisuuden myyntivoitot		1 266		1 236	2 824
Muut tulot		1 337	3 046	1 026	140
Yhteensä	2)	3 444	3 575	4 097	4 491
Materiaalit ja palvelut					
Energian ostot		167 016	172 740	136 777	146 756
Ulkopuolisilta ostetut aineet ja tarvikkeet		2 638	2 827	2 503	2 772
Ulkopuolisilta ostetut palvelut		655	677	513	676
Yhteensä	3)	170 309	176 244	139 793	150 204
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot		34 552	30 825	30 432	26 768
Eläkekulut		6 762	6 250	5 865	5 472
Muut henkilösivukulut		3 959	3 785	3 617	3 432
Yhteensä	4)	45 273	40 861	39 915	35 672
Aktivoidut palkat ja henkilöstökulut					
Käyttöomaisuus		4 839	4 064	4 317	3 579
Johdon palkat ja palkkiot					
Toimitusjohtajat ja hallituksen jäsenet		1 077	1 107	671	704
Henkilöstön määrä keskimäärin 1.1.-31.12.					
Toimihenkilöitä		105	97	94	86
Työntekijöitä		84	87	73	75
Yhteensä		189	184	167	161

(1 000 mk)	Liite	Konserni		Emoyhtiö	
		1999	1998	1999	1998
Poistoajkoja on muutettu seuraavasti:					
		vuotta	vuotta	vuotta	vuotta
Muut johtoaluekorvaukset		40	18	40	18
Alueverkon johtoaluekorvaukset		40	20	40	20
Siirtojohdot, sähköasemat, jakeluverkko (vanhat)		22	20	22	20
Siirtojohdot, sähköasemat		30	25	30	25
Jakeluverkko		40	18	40	18
Alueverkko		40	20	40	20
Lämpöverkko, uusi		40	30		
Lämpöverkko, apporti		28	18		
Kiinteän lämpökeskuksen koneet ja laitteet, Palokangas		30	25		
Kiinteän lämpökeskuksen koneet ja laitteet, Palokangas, apporti		30	15		
Kiinteän lämpökeskuksen koneet ja laitteet, Lohtaja, apporti		30	25		

Poistoajkoja on muutettu vastaamaan laskettujen teknisten pitoajkojen mukaiseksi.

Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

Aineettomista oikeuksista		458	860	453	854
Muista pitkävaikutteisista menoista		112	27	112	27
Rakennuksista ja rakennelmista		1 451	1 455	1 254	1 260
Verkostosta		12 020	18 627	10 837	16 631
Tuotannollisista koneista ja laitteista		297	463	20	20
Muista koneista ja kalustosta		7 039	7 088	6 664	6 657
Muista aineellisista hyödykkeistä		36	36	36	36
Konsernin liikearvosta		84	92		
Yhteensä	5)	21 497	28 648	19 376	25 485

Liiketoiminnan muut kulut

Aineet, tarvikkeet ja tavarat		16 448	13 756	15 421	12 746
Ulkopuoliset palvelut		14 318	12 920	13 091	12 043
Vuokramenot					
Kainuun Voima Oy:n vuokraoikeudesta Kajaanin kaupungille		7 152	7 277	3 934	5 096
Muut vuokrat		888	655	854	607
Vapaaehtoiset henkilösivukulut		594	536	535	453
Muut kulut		12 436	10 220	11 840	9 581
Yhteensä	6)	51 836	45 365	45 675	40 525

Rahoitustuotot ja kulut

Osinkotuotot					
Saman konsernin yrityksiltä				2 675	612
Muilta			298		298
Yhteensä			298	2 675	910
Muut korko- ja rahoitustuotot, muilta		2 078	2 261	1 652	1 924
Korkokulut ja muut rahoituskulut, muille		216	352	216	352
Yhteensä	7)	1 862	2 207	4 112	2 483

(1 000 mk)	Liite	Konserni		Emoyhtiö	
		1999	1998	1999	1998
Tilinpäätössiirrot					
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus					
				950	411
				-346	-193
				2 671	8 460
				-8	1
				-885	-487
				-7	-7
		Yhteensä	10)	2 376	8 185
Välittömät verot					
		4 886	5 858	4 693	4 457
		651	2 699		
		Yhteensä	8)	4 693	4 457
AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET					
Aineettomat oikeudet					
		13 265	12 659	13 236	12 630
		1 299	834	1 082	834
		47	228	47	228
		Hankintameno 31.12.	14 518	13 265	14 271
		4 464	3 832	4 443	3 817
		-47	-228	-47	-228
		458	860	453	854
		Kertyneet poistot 31.12.	4 875	4 464	4 850
		Kirjanpitoarvo 31.12.	11)	9 643	8 793
Konsernin liikearvo					
		460			
		-30	460		
		Hankintameno 31.12.	430	460	
		92			
		84	92		
		Kertyneet poistot 31.12.	176	92	
		Kirjanpitoarvo 31.12.	11)	253	368
Muut pitkävaikutteiset menot					
		840	296	840	296
		1 069	544	1 069	544
		Hankintameno 31.12.	1 910	840	1 910
		73	47	73	47
		112	27	112	27
		Kertyneet poistot 31.12.	185	73	185
		Kirjanpitoarvo 31.12.	11)	1 725	767
Maa- ja vesialueet					
		5 038	4 941	5 038	4 941
		629	167		167
		38	69	38	69
		Kirjanpitoarvo 31.12.	12)	5 628	5 038

(1 000 mk)	Liite	Konserni		Emoyhtiö	
		1999	1998	1999	1998
Rakennukset ja rakennelmat					
Hankintameno 1.1.		48 225	48 367	42 840	42 982
Lisäykset		686	34	538	34
Vähennykset		1 007	175	1 007	175
Hankintameno 31.12.		47 904	48 225	42 372	42 840
Kertyneet poistot 1.1.		11 234	9 851	10 460	9 272
Vähennysten kertyneet poistot		-492	-72	-492	-72
Tilikauden poisto		1 451	1 455	1 254	1 260
Kertyneet poistot 31.12.		12 194	11 234	11 222	10 460
Kirjanpitoarvo 31.12.	12)	35 711	36 991	31 150	32 380
Rakennusten hankintamenuon sisältyvät arvonkorotukset 1.1. ja 31.12.					
		4 200	4 200	4 200	4 200
Verkosto					
Hankintameno 1.1.		350 829	336 805	311 996	299 321
Lisäykset		14 776	14 025	13 352	12 675
Hankintameno 31.12.		365 605	350 829	325 348	311 996
Kertyneet poistot 1.1.		124 256	105 629	114 563	97 931
Tilikauden poisto		12 020	18 627	10 837	16 631
Kertyneet poistot 31.12.		136 276	124 256	125 400	114 563
Kirjanpitoarvo 31.12.	12)	229 328	226 573	199 948	197 433
Tuotannolliset koneet ja laitteet					
Hankintameno 1.1.		10 650	10 240	609	609
Lisäykset		210	410		
Hankintameno 31.12.		10 860	10 650	609	609
Kertyneet poistot 1.1.		1 654	1 191	212	191
Tilikauden poisto		297	463	20	20
Kertyneet poistot 31.12.		1 951	1 654	232	212
Kirjanpitoarvo 31.12.	12)	8 909	8 996	377	397
Muut koneet ja kalusto					
Hankintameno 1.1.		72 613	69 824	66 939	64 888
Lisäykset		8 824	6 886	8 515	6 148
Vähennykset		2 240	4 097	2 147	4 097
Hankintameno 31.12.		79 197	72 613	73 307	66 939
Kertyneet poistot 1.1.		46 806	43 693	43 028	40 345
Vähennysten kertyneet poistot		-2 099	-3 975	-2 007	-3 974
Tilikauden poisto		7 039	7 088	6 664	6 657
Kertyneet poistot 31.12.		51 746	46 806	47 685	43 028
Kirjanpitoarvo 31.12.	12)	27 451	25 806	25 622	23 912
Muut aineelliset hyödykkeet					
Hankintameno 1.1.		3 068	3 068	3 068	3 068
Hankintameno 31.12.		3 068	3 068	3 068	3 068
Kertyneet poistot 1.1.		2 486	2 450	2 486	2 450
Tilikauden poisto		36	36	36	36
Kertyneet poistot 31.12.		2 522	2 486	2 522	2 486
Kirjanpitoarvo 31.12.	12)	546	582	546	582

(1 000 mk)	Liite	Konserni		Emoyhtiö	
		1999	1998	1999	1998
Keskeneräiset omat työt					
Kirjanpitoarvo 1.1.		2 372	1 074	2 219	879
Lisäykset		23 011	19 249	21 120	17 531
Vähennykset		22 319	17 951	20 320	16 191
Kirjanpitoarvo 31.12.	12)	3 064	2 372	3 019	2 219
Käyttöomaisuusvarasto					
Kirjanpitoarvo 1.1.		3 969	3 272	3 402	2 797
Lisäykset			697		604
Vähennykset		361		312	
Kirjanpitoarvo 31.12.	12)	3 608	3 969	3 090	3 402
Tytäryhtiöosakkeet ja liittymismaksut					
Kirjanpitoarvo 1.1.				7 804	7 148
Lisäykset				-30	655
Kirjanpitoarvo 31.12.	14)			7 774	7 804
Muut osakkeet ja osuudet					
Kirjanpitoarvo 1.1.		27 237	11 055	27 208	11 027
Lisäykset		16 680	16 658	16 680	16 658
Vähennykset		98	477	98	477
Kirjanpitoarvo 31.12.	13)	43 819	27 237	43 791	27 208
Koneet ja laitteet (suoritetuotanto)					
Kiinteiden lämpökeskusten koneet ja laitteet ja tehdasvalmisteiset lämpökeskukset		8 532	8 599		
Voimalaitoksen tuotantokoneet		377	397	377	397
Hankintameno poistamaton osa yhteensä		8 909	8 996	377	397
Käyttöomaisuuden verotusarvot					
Maa- ja vesialueet		5 401	5 107	5 401	5 107
Rakennukset ja rakennelmat		41 751	42 981	39 563	40 793
Osakkeet ja osuudet		17 715	13 169	17 681	13 135
Yhteensä		64 867	61 257	62 645	59 035

KONSERNIN JA EMOYHTIÖN OMISTAMAT OSAKKEET JA OSUUDET VUONNA 1999

Tytäryhtiöt	Konsernin omistus- osuus-%	Emoyhtiön omistus- osuus-%	Emoyhtiön omistamien osakkeiden/osuuksien			Viimeksi laaditun tilinp. muk. voitto 1 000 mk	Oma pääoma 1 000 mk
			Kpl	Nimellisarvo 1 000 mk	Kirjanpitoarvo 1 000 mk		
Kajaanin Lämpö Oy		51,00	1 530	1 530	7 026	2 302	56 592
Ekosähkö Oy		100,00	90	90	625		106
Emoyhtiön omistamat muut osakkeet ja osuudet							
	Omistus- osuus-%	Omistus- osuus-%	Kpl	Nimellisarvo 1 000 mk	Kirjanpitoarvo 1 000 mk		
Lapin Sähkövoima Oy:							
Vesivoimaosakkeet	8,93	8,93	125 394	307	42 809	365	169 194
Tuulivoimaosakkeet	17,05	17,05	1 299	1	73		
Kiinteistö Oy Rantaruka 1	6,73	6,73	70	1	517		
Lumituuli Oy	1,06	1,06	40	50	50		
Muut					415		
Yhteensä					43 791		
Osakkeet ja osuudet yhteensä					51 443		

(1 000 mk)	Liite	Konserni		Emoyhtiö	
		1999	1998	1999	1998
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS					
Vaihto-omaisuus					
Keskeneräiset tuotteet					
			1 401		1 401
			-1 401		-1 401
			0		0
Öljyvarasto					
		1 763	1 094		
		273	669		
		1 491	1 763		
Yhteensä	15)	1 491	1 763		
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset					
Lainasaamiset	16)	205	380	168	310
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset		43 443	45 090	38 398	39 128
Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä					
Myyntisaamiset				207	32
Muut saamiset				6 162	3 083
Siirtosaamiset					9
Yhteensä				6 369	3 125
Lainasaamiset					
Muut saamiset		1 389	191	313	191
Siirtosaamiset		11 603	7 592	11 553	6 258
Yhteensä	17)	56 435	52 872	56 634	48 702
Siirtosaamiset					
Sähkön myyntitulot		1 503	1 503	1 503	1 503
Energiahyvitykset		8 438	5 046	8 438	3 749
Eläkevakuutusmaksut			342		329
Omaisuuksivakuutusmaksut		806		806	
Muut vakuutusmaksut		318	285	314	281
Pankkitilien korkotulot		61	189	40	189
Muut		477	227	453	207
Yhteensä		11 603	7 592	11 553	6 258

(1 000 mk)	Liite	Konserni		Emoyhtiö	
		1999	1998	1999	1998
OMA PÄÄOMA					
Osakepääoma 1.1.		7 968	7 968	7 968	7 968
Osakepääoma 31.12.	18)	7 968	7 968	7 968	7 968
Ylikurssirahasto 1.1.		33 219	33 219	33 219	33 219
Ylikurssirahasto 31.12.	19)	33 219	33 219	33 219	33 219
Voittovarat 1.1.		113 341	105 050	14 216	12 896
Osingonjako		12 122	10 627	10 358	10 039
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	21)	101 219	94 422	3 858	2 857
Tilikauden voitto	9)	12 221	18 919	11 366	11 359
Vähemmistöosuus	22)	11 612	10 503		
Liittymismaksut 1.1.		39 672	38 763		
Lisäys		677	909		
Liittymismaksut 31.12.	20)	40 349	39 672		
Yhteensä		206 587	204 702	56 411	55 402
Kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista omaan pääomaan merkitty osuus		99 777	98 086		
Kajaanin Lämpö Oy:n liittymismaksut (siirtokelpoiset) on kirjattu omaan pääomaan ja Kainuun Sähkö Oyj:n liittymismaksut (palautettavat) vieraaseen pääomaan.					
Laskelma jakokelpoisista varoista 31.12.					
Voitto edellisiltä tilikausilta		101 219	94 422	3 858	2 857
Tilikauden voitto		12 221	18 919	11 366	11 359
Kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista omaan pääomaan merkitty osuus		99 777	98 086		
Yhteensä		13 663	15 255	15 224	14 216
Tilinpäätössiirtojen kertymä					
Tilinpäätössiirtojen kertymä emoyhtiössä muodostuu kertyneestä poistoerosta.					
Aineettomista oikeuksista				4 226	3 352
Muista pitkävaikutteisista menoista				133	57
Rakennuksista ja rakennelmista				6 784	7 130
Verkostosta				117 121	114 449
Tuotannollisista koneista ja laitteista				340	348
Muista koneista ja kalustosta				8 327	9 212
Muista aineellisista hyödykkeistä				-118	-111
Yhteensä	27)			136 813	134 438
Laskennallinen verovelka	23)	39 278	38 627		
Laskennallinen verovelka konsernissa muodostuu kertyneen poistoeron ja vapaaehtoisten varausten perusteella.					

(1 000 mk)	<i>Liite</i>	Konserni		Emoyhtiö	
		1999	1998	1999	1998
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen					
Liittymismaksut 1.1.		184 193	176 884	184 193	176 884
Lisäys		8 867	7 509	8 867	7 509
Vähennys		74	200	74	200
Liittymismaksut 31.12.	24)	192 986	184 193	192 986	184 193
Lainat rahoituslaitoksilta		3 500	4 500	3 500	4 500
Eläkelainat			181		181
Lainat yhteensä	25)	3 500	4 681	3 500	4 681
Yhteensä		196 486	188 874	196 486	188 874
Lyhytaikainen					
Rahoituslainat		1 000	1 000	1 000	1 000
Eläkelainat			14		14
Saadut ennakot			7		7
Ostovelat		17 977	20 280	14 843	20 101
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille					
Ostovelat				1 109	17
Muut velat		14 334	11 988	13 978	10 196
Siirtovelat					
Lomapalkat		3 207	3 162	2 825	2 760
Lainojen korkovelat		24	38	24	38
Vakuutusmaksuvelat		1 116	970	997	845
Muut menojäämät		677	1 430	652	1 337
Yhteensä		5 024	5 600	4 498	4 980
Yhteensä	26)	38 335	38 889	35 428	36 315

	Konserni		Emoyhtiö	
(1 000 mk)	1999	1998	1999	1998
VASTUUT				
Omasta velasta				
Kiinnitykset käyttöomaisuuteen	100	100	100	100
Yrityskiinnitykset	10 000	10 000	10 000	10 000
Annetut pantit				
Annetut pantit omista sitoumuksista	6 416	3 798	6 416	3 798
Kajaanin kaupungin kanssa tehdystä vuokrasopimuksesta				
Konserni on vuokrannut Kajaanin kaupungilta Kainuun Voima Oy:n voimantuotanto-osuuden vuosiksi 1994 - 2043. Tämän vuoksi konsernin vastuuosuus Kainuun Voima Oy:n pitkäaikaisesta vieraasta pääomasta on noin 160 miljoonaa markkaa.				
Latvajärvi-projekti				
Latvajärven projektia koskien oikeudenkäyntikuluja vasta- puolen vaatimuksesta voi tulla enimmillään 350 000 markkaa.				
Johdannaissopimukset				
Muut johdannaissopimukset				
Avoimet sähköfutuuri- ja termiinisopimukset				
Kohde-etuuden arvo (GWh)	81,6	153,0	81,6	153,0
Käypä arvo (1 000 mk)		-1 166		-1 166
Koska tilikauden päättyessä avoinna olleiden suojaavien sopimusten arvonmuutos on toiminnan kannalta epä- oleellinen, on futuuri- ja termiinisopimusten negatiivinen arvonmuutos kirjattu kokonaisuudessaan päättyneen tilikauden kuluksi.				
Muut johdannaissopimukset (1 000 mk)				
Avoimet sähköfutuuri- ja termiinisopimukset				
Käypä arvo	-747		- 747	
Tulouttamatta	-747		- 747	

Liiketoimintojen eriyttämisen liitetiedot

KAINUUN SÄHKÖ OYJ

TULOSLASKELMA

	Verkkotoiminta		Myyntiliiketoiminta	
	1999	1998	1999	1998
(1 000 mk)				
LIKEVAIHTO	101 762	95 249	131 609	154 788
Valmistus omaan käyttöön	21 120	17 531		
Liiketoiminnan muut tuotot	3 570	4 299	26	24
Materiaalit ja palvelut	19 903	17 056	123 229	136 444
Henkilöstökulut	31 896	27 995	5 491	4 219
Poistot ja arvonalennukset	19 364	25 448	12	37
Liiketoiminnan muut kulut	34 712	28 434	10 626	11 609
	105 874	98 933	139 358	152 309
LIKEVOITTO	20 579	18 147	-7 724	2 502
Rahoitustuotot ja -kulut	4 036	2 232	54	173
VOITTO ENNEN SATUNNAISERIÄ	24 614	20 379	-7 670	2 675

TASE

	Verkkotoiminta		Verkkotoiminta	
	1999	1998	1999	1998
(1 000 mk)				
VASTAAVAA			VASTATTAVAA	
Pysyvät vastaavat			Oma pääoma	
Aineettomat hyödykkeet	11 146	9 560	Osakepääoma	7 118
Aineelliset hyödykkeet	267 829	264 383	Ylikurssirahasto	33 219
Sijoitukset	7 926	8 024	Edellisten tilikausien voitto	-2 808
	286 901	281 967	Tilikauden voitto	15 740
				53 268
				45 285
Vaihtuvat vastaavat			Tilinpäätössiirtojen kertymä	134 362
Vaihto-omaisuus				134 200
Pitkäaikaiset saamiset	50 168	50 310	Vieras pääoma	
Lyhytaikaiset saamiset	25 054	18 802	Pitkäaikainen vieras pääoma	196 486
Rahat ja pankkisaamiset	40 074	35 487	Lyhytaikainen vieras pääoma	15 690
	115 296	104 599		212 176
				207 081
	402 197	386 566		402 197
				386 566

Liiketoimintojen eriyttämisen lisätiedot

LIIKETOIMINTOJEN ERIYTTÄMISEN PERUSPERIAATTEET

Kullekin liiketoiminnalle kohdistetaan kokonaan sille kuuluvat resurssit. Yhteiset resurssit kohdistetaan verkkotoiminnalle, joka niitä pääasiallisesti käyttää. Verkkotoiminta vuokraa yhteisiä resursseja sisäisellä veloituksella muille liiketoiminnoille.

TULOSLASKELMA

Tuloslaskelman eriytetty tuotot kertyvät eriytettyjen, julkistettujen tuotehinnastojen pohjalta. Tuloslaskelman kulujen jakoperusteet pohjautuvat sisäisen laskennan toiminnolle rakennettuihin aiheuttamisperiaatteen mukaisiin jakoperusteisiin. Merkittävin osa toiminnoista on kohdistettavissa kokonaan asianomaiseen liiketoimintaan, esim. sähkön osto sähkön myyntitoiminnalle. Osalle toiminnoista on annettu asiantuntijoiden arvion mukainen prosenttijako, esim. sähkölaskutus 50 % sähkön myyntitoiminnalle. Loput toiminnoista kohdistetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisella kohdistustekijällä, esim. liiketoimintojen työaika.

Kainuun Voima Oy:n voimantuotannon vuokraaminen Kajaanin kaupungilta

Kainuun Sähkö –konserni on vuokrannut pitkäaikaisella sopimuksella (vuosiksi 1994-2043) Kajaanin kaupungilta sen omistaman 50 %:n osuuden Kainuun Voima Oy:n voimantuotantokapasiteetista. Vuokrasopimuksen perusteella konserni on sitoutunut vastaamaan vuokrattua 50 %:n osuutta vastaavista Kainuun Voima Oy:n kiinteistä kustannuksista ja vieraan pääoman osuudesta. Kainuun Voima Oy omistaa pääpolttolaitteinaan turvetta ja puuta käyttävän höyryvoimalaitoksen sekä kolme vesivoimalaitosta Kajaaninjoesta.

Kainuun Voima Oy:n kustannusten jako sähkölle ja kaukolämmölle

Kainuun Voima Oy:n kustannusten jako Kainuun Sähkö Oyj:n ja Kajaanin Lämpö Oy:n kesken on määritetty Kajaanin kaupungin kanssa vuonna 1993 laaditussa sopimuksessa Kainuun Valo Oy:n ja Kajaanin energialaitoksen toimintojen yhdistämisestä. Sopimuksen mukaan vesivoiman kustannukset kohdistetaan kokonaisuudessaan sähkölle ja höyryvoima-

laitoksen kustannukset jaetaan sähkölle ja kaukolämmölle siten, että molemmat tuotteet hyötyvät yhteistuotannon kannattavasta harjoittamisesta tasapuolisesti.

Muuttuvat kustannukset jaetaan sähkölle ja kaukolämmölle polttoaineen käyttöä vastaavasti. Kiinteiden kustannusten jako sähkölle ja kaukolämmölle perustuu Energia-Ekono Oy:n vuonna 1992 Lämpölaitosyhdistys Ry:lle tekemään raporttiin ”Kustannusten jako eri tuotteille energialaitoksissa”. Kiinteiden kustannusten jakosuhte on määritelty siten, että sähkö- ja kaukolämpöliiketoiminnat hyötyisivät yhtä paljon yhteistuotannosta verrattuna vaihtoehtoiseen energianhankintaan. Loppuvuodesta 1999 allekirjoitettiin vuonna 1993 laadittuun kustannusten jakoa koskeneeseen sopimukseen lisäsopimus, jossa kiinteiden kustannusten jakosuhteen määrittämisessä luovuttiin koko laitoksen käyttöä tarkastelemisesta. Uudessa lisäsopimuksessa siirryttiin tarkastelemaan laitoksen toteutuneita sekä vaihtoehtoisia hankintakustannuksia kuluneen sekä kahden edellisen vuoden aikajänteellä. Allekirjoitettu lisäsopimus otettiin käyttöön jo jaettaessa Kainuun Voima Oy:n vuoden 1999 kiinteitä kustannuksia sekä voimalaitososuuden vuokraa Kainuun Sähkö Oyj:n ja Kajaanin Lämpö Oy:n kesken. Kaukolämmön osuudelle on asetettu alarajaksi 20 % ja ylärajaksi 45 % sopimuksen kohteena olevista kiinteistä kustannuksista. Vuoden 1999 kiinteiden kustannusten jakosuhteena käytettiin jakosuhdetta 55/45, jolloin sähkön- tuotannolle kohdistettiin 55 % höyryvoimalaitoksen pääkattilan kiinteistä kustannuksista ja voimayhtiöosuuden vuokrasta. Uuden jakosuhteen määrittämisen katsotaan vastaavan paremmin muuttunutta sähkömarkkinatilannetta. Realistiseksi vaihtoehtoiseksi sähkönhankintamuodoksi on pitkien tukkusähkönsopimusten sijaan tullut sähköpörssi-hankinta, mikä myös huomioidaan uudessa lisäsopimuksessa.

TASE

Taseen jakoperusteet on rakennettu tase-erittäin aiheuttamisperiaatteen pohjalta. Merkittävin osa tase-eristä on kohdistettavissa kokonaan asianomaiseen liiketoimintaan, esim. verkosto verkkotoimintaan. Vähäinen osa tase-eristä kohdistetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisella kohdistustekijällä, esim. liiketoimintojen liikevaihto. Osakepääoma on jaettu vastaavien suhteessa. Ylikurssirahasto on jaettu kertymishistorian perusteella.

VERKKOTOIMINNAN TUNNUSLUVUT

	1999	1998	
Henkilökunnan lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana	139	132	Sijoitetun pääoman tuotto-% on laskettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen mukaisesti:
Investoinnit tase-erittäin (1000 mk)			
Aineettomat hyödykkeet	2 151	815	tulos ennen satunnaisia + korkokulut ja muut rahoituskulut x 100
Verkosto	13 352	17 114	sijoitettu pääoma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)
Koneet ja kalusto	8 515	4 721	
Muut investoinnit	488	2 927	
Yhteensä	24 506	25 577	Sijoitettu pääoma = korolliset velat + arvostuserät + varaukset + oma pääoma + liittymismaksut
Sijoitetun pääoman tuotto-%	6,6	5,8	

Kajaanissa 23. päivänä helmikuuta 2000

KAINUUN SÄHKÖ OYJ

Hallitus

Erkki Airaksinen

Lars Enslöf

Pentti Hakulinen

Tellervo Huotari

Timo Korhonen

Eino Majava

Asta Tolonen

Timo Pylvänen
toimitusjohtaja

Edellä oleva tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpito-tavan mukaisesti. Suoritettua tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Kajaanissa 24. päivänä helmikuuta 2000

Tilintarkastajien Oy – Ernst & Young
KHT-yhteisö

Eero Huusko
KHT

Tilintarkastuskertomus

Kainuun Sähkö Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Kainuun Sähkö Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.1999. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolaisten sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaisten tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta sekä taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitalin-

päätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme tutustuneet yhtiön hallituksen laatimiin tilinpäätöksen liitetiedoissa esitettyihin eriytettyjen toimintojen tuloslaskelmiin, taseisiin ja lisätietoihin. Lausuntonamme esitämme, että ne on laadittu sähkömarkkinalain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti.

Kajaanissa 24. helmikuuta 2000

Tilintarkastajien Oy - Ernst & Young
KHT-yhteisö

Eero Huusko
KHT

Metsästä maailmalle

*Yli metsän koitti jo päivän koi,
kun nurmella neitonen kulki,
kukat kukkivat auki jo lumput loi,
jotk' eilen illalla sulki.*

Yli metsän koitti jo päivän koi, 1892-1919

Pohjoismaiset sähkömarkkinat ovat tällä hetkellä maailman kehittyneimmät. Tällä yhtenäisellä markkina-alueella käytetään sähköä vuodessa vajaat 400 miljardia kilowattituntia, josta Suomen osuus on viidennes. Kaikki asiakkaat voivat halutessaan kilpailuttaa sähkönmyyjä ja luonnollisena monopolina oleva sähkön siirto on viranomaisten valvonnassa. Markkinahinnat vaihtelevat erittäin voimakkaasti, mutta riskejä voidaan hallita hyvin pohjoismaisen sähköpörssin Nord Poolin johdannaismarkkinoilla. Kysynnän ja tarjonnan laki toimii. Monopoli aikana rakennettu voimantuotannon ylikapasiteetti sekä viime vuosien keskimääräistä runsaampi vesivoimantuotanto ovat pitäneet hinnat erittäin alhaisina. Sähkön kulutus kasvaa 1-2 prosentin vuosivauhdilla, ja vanhimpia voimalaitoksia suljetaan. Ylikapasiteetti purkautuu ja hintataso kääntyy nousuun, mutta muutos tapahtuu hitaasti.

Kun Suomeen rakennettiin voimalaitoksia 1990-luvun alussa, tarkasteltiin kannattavuuslaskelmissa yleensä

toisena vaihtoehtona sähkön ostoa Imatran Voima Oy:n tukkusähkötariffilla, jonka veroton hinta oli noin 16 p/kWh. Liiketoiminnan logiikka on muuttunut perusteellisesti ja nyt voimantuotanto on kannattavaa ainoastaan, jos tuotantokustannukset jäävät sähköpörssin hintatason alapuolelle. Vuonna 1999 Nord Poolin spot-markkinoiden keskihinta oli 8,0 p/kWh ja eräiden ennusteiden mukaan hintataso 15 p/kWh saavutetaan vasta kuluvan vuosikymmenen puolivälin jälkeen. Voimalaitoksia rakentaneet pienet sähköyhtiöt ovat ajautuneet taloudellisiin vaikeuksiin, ja jatkossa voimantuotanto tulee keskittymään muutaman suuren toimijan käsiin.

On ilmeistä, että lähivuosien kuluessa eurooppalaiset sähkömarkkinat yhdentyvät, jolloin volyyymi tulee olemaan 6-7-kertainen nykyisiin pohjoismaisiin markkinoihin

verrattuna. Suurempi markkina käyttäytynee rauhallisemmin, ja hintavolatiliteetti pienentynee selvästi. Toisaalta manner-Euroopassakin on runsaasti ylikapasiteettia, mikä saattaa entisestään hidastaa hintatason nousua.

Sähkön myynti on ankarasti kilpailtua liiketoimintaa. Julkisilla hinnoilla tapahtuva myynti toimitusvelvollisuusasiakkaille vähenee kaiken aikaa ja hintataso markkinoilla määräytyy kilpailutilanteen perusteella. Sähkönmyyjät hankkivat "raaka-aineensa" sähköpörssiinnoin, suojautuvat hintavaihteluilta johdannaisopimusten avulla ja lisäävät hintaan omat kulunsa sekä omistajiensa edellyttämän voittomarginaalin. Pitkällä tähtäyksellä toiminta on mahdollista vain, jos asiakkaiden sähköstä maksama hinta on tätä suurempi. Ratkaiseva menestystekijä on kustannustehokkuus, mikä edellyttää erittäin suurta volyymia, tehokasta valtakunnallista markkinointia ja yhä kehittyneempiä tietojärjestelmiä. Erikoistuminen on mahdollista lähinnä vain vihreän sähkön markkina-segmentissä, jonka osuus kokonaismarkkinoista on pieni, mutta kasvaa selvästi muita segmenttejä nopeammin. Sähkönmyyjien määrä tulee vähenemään merkittävästi.

Sähköpörssien toiminta ja sähkökaupan johdannaismarkkinat kehittyvät Euroopassa voimakkaasti. On

arvioitu, että johdannaismarkkinoiden volyymi nousee noin kahdeksankertaiseksi verrattuna fyysisiin sähkömarkkinoihin. Toisin sanoen sähköerä on ostettu ja myyty johdannaisopimuksilla kahdeksan kertaa, ennen kuin se virtaa pistorasiasta asiakkaalle. Muutos perinteisiin fyysisiin markkinoihin on erittäin suuri ja vaatii kokonaan uutta osaamista. Hintasuojaus- ja tradingtoiminnasta kehitty kokonaan oma liiketoiminta-alueensa, jolle on tunnusomaista erittäin suuret riskit ja pienet marginaalit. Toiminnassa tarvitaan hyvää erikoisosaamista ja toimivaa valvontaketjua meklareista liikkeenjohdon kautta yrityksen hallitukseen. Kannattava toiminta on mahdollista vain, jos volyymit ovat erittäin suuret. Trading-toiminnan painopiste siirtyy yrityksiin, jotka harjoittavat toimintaa finanssi- ja raaka-ainemarkkinoilla.

Sähköverkko- ja kaukolämpötoiminta ovat monopoleja, ja viranomaiset valvovat niitä yhä tiiviimmin. Markkinataloudessa looginen kehityskulku on, että monopoli-toiminnat riisutaan mahdollisimman suppeiksi ja suurin osa niihin liittyvistä toiminnoista kilpailutetaan. Esimerkiksi sähkö- ja televerkkojen rakennus- ja kunnossapitotoiminnasta on kehittymässä oma, sähkön siirrosta erillinen liiketoiminta-alue, jossa menestymisen edellytyksenä on riittävä resurssipohja toiminnan kehittämiseen. Sähkön ja lämmön yhteistuotanto vastapainevoimalaitoksissa tarjoaa mahdollisuuden tukea kilpaillun sähköntuotannon kannattavuutta siirtämällä kustannuksia kaukolämpöasiakkaiden maksettaviksi. Onkin ilmeistä, että lähi-vuosina viranomaiset tulevat yhtenäistämään pelisääntöjä näiltä osin. Monopolitoimintojen kohtuullinen tuotto on ollut viranomaisten tarkastelun ja julkisen keskustelun kohteena, minkä vuoksi useiden kaupunkien energialaitokset ovat joutuneet hinnoittelumuutoksilla pienentämään sähköverkko- ja kaukolämpötoimintojensa tuottoa. Tarve yhteiskunnalliseen omistukseen toimialan yrityksissä on vähentynyt olennaisesti viranomaisvalvonnan tehostumisen seurauksena.

Kainuun Sähkö on valmistautunut edellä ennakoituun kehityskulkuun monin eri tavoin. Toiminta on organisoitu eri liiketoimintoihin, joita jokaista kehitetään niiden ominaispiirteistä lähtien. Kainuun Sähkön omistavat yhdessä kainuulaiset kunnat ja ruotsalainen pörssi-yhtiö Graninge, jonka merkittävin osakkeenomistaja on maailman suurin voimayhtiö, ranskalainen EDF. Yhtiön vahva omistustausta luo liiketoimintojen kehittämislle tukevan kivijalan myös jatkossa.

*Kaikki runot on lainattu teoksesta
Eino Leinon suuri runokirja, WSOY, 1995*

Kainuun Sähkö Oyj

PL 5, 87101 Kajaani

puh. (08) 61 511

fax (08) 6151 296

info@kainuunsahko.fi

www.kainuunsahko.fi